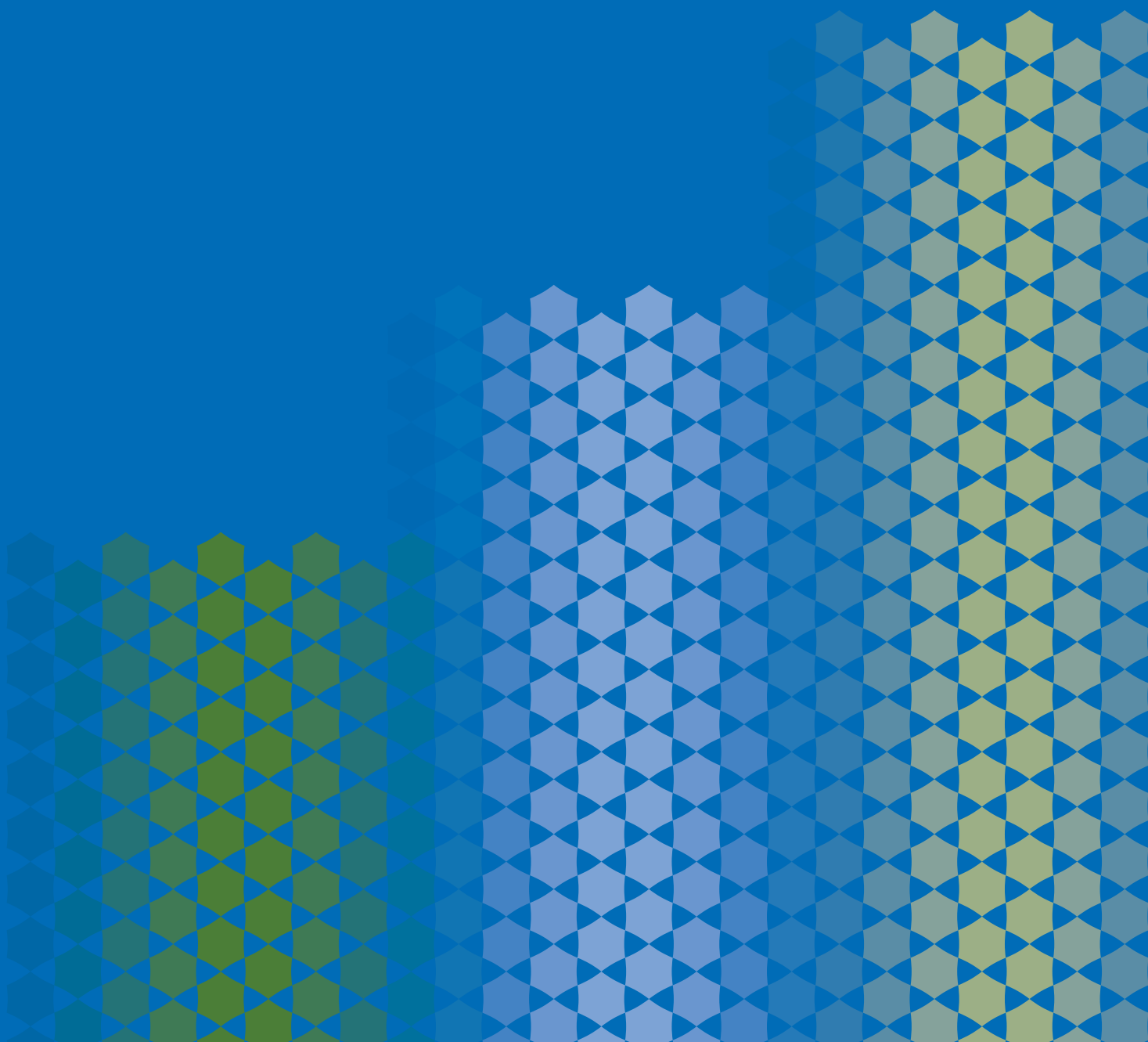

The background is a solid blue color. It features several vertical bands of geometric patterns. A central band consists of a repeating pattern of light blue and white triangles. To the left and right of this central band are bands of darker blue and green triangles. In the bottom left corner, there is a green hexagonal shape containing white text.

Årsrapporten
på webben
uka.se/arsrapport

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Intresset för högskolestudier är fortsatt stort och för andra höstterminen i rad ökade antalet studenter 2018. Framför allt väljer fler studenter att studera på distans. Även antalet examinerade ökade efter en minskning förra läsåret.

DETTA KAPITEL beskriver högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Höstterminen 2018 fanns det 349 300 studenter registrerade på grundnivå eller avancerad nivå, och det var andra höstterminen i rad som antalet studenter ökade. För studenterna varierar längden på studierna; många följer ett program och tar en examen efter ett antal år, medan andra bara studerar en kort tid i högskolan. Detta kapitel beskriver inflödet till, närvaron i och utflödet från utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Det är en process som omfattar flera olika populationer: sökande och antagna, nybörjare, registrerade studenter och examinerade. Kapitel avslutas med två avsnitt om lärarutbildningen och breddad rekrytering.

Sökande och antagna

För att antas till högskolestudier måste den som ansöker uppfylla behörighetsvillkoren för den sökta utbildningen, det vill säga kursen eller programmet. Men det är många fler än bara de som är behöriga som söker till högskolan. En och samma person kan vara behörig till en utbildning, men inte till en annan.

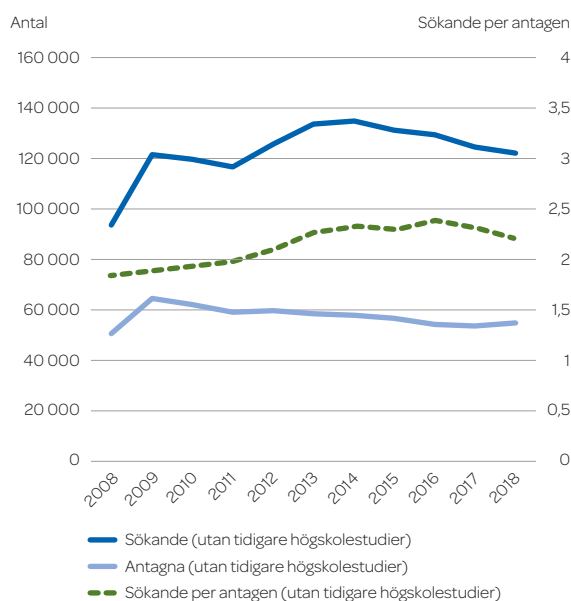
Den absoluta merparten av sökandeprocessen till utbildningar på grundnivå och avancerad nivå sker via ett centralt antagningssystem som administreras av Universitets- och högskolerådet (UHR) på lärosätenas uppdrag. Huvuddelen av antagningen sker till höstterminen, så det är där fokus ligger för detta avsnitt, men viss antagning sker även till vårterminen.

Huvudsyftet med detta avsnitt är att belysa intresset för högskolestudier i den svenska befolkningen. Högskolan rekryterar dock även internationellt, och det finns särskilda antagningsomgångar som riktas mot internationella sökande. Dessa antagningsomgångar ingår inte i den statistik som redovisas här.

Antalet sökande till högskolan fortsatte att minska

Ett sätt att fånga upp intresset för att studera på högskolan är att undersöka hur många personer utan tidigare högskolestudier som har sökt en högskoleutbildning. Antalet sökande utan tidigare högskolestudier var 122 400 höstter-

Figur 1. Antal sökande och antagna utan tidigare högskolestudier, ht 2008–ht 2018. Antal sökande per antagen avläses på skalan till höger.

minen 2018 (se figur 1). Detta var en minskning från höstterminen 2017 med 2 600 sökande, vilket motsvarar en minskning med 2 procent. Antalet sökande har minskat för varje hösttermin sedan 2014, då antalet sökande var 135 300.

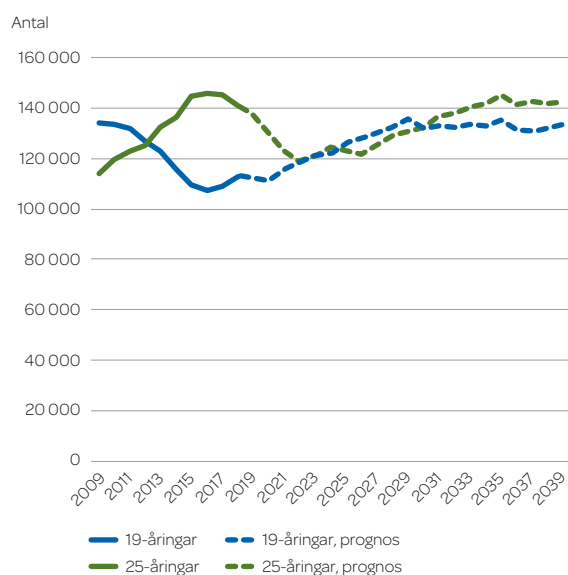
Historiskt låg dock intresset för att studera på högskolan 2018 på en fortsatt hög nivå. För drygt tio år sedan, höstterminen 2008, var antalet sökande utan tidigare högskolestudier 94 050. Året därefter, 2009, skedde en kraftig ökning som sammanföll med att antalet 19-åringar i befolkningen var stort samtidigt som arbetsmarknadsläget försämrades. För mer information se *Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå höstterminen 2018*, UF 46 SM 1801, UKÄ och SCB.

Av de sökande utan tidigare högskolestudier höstterminen 2018 var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Fördelningen mellan kvinnor och män var därmed densamma som höstterminen 2017 och har varit ganska stabil under de senaste tio åren.

19-åringarna fortfarande den största åldersgruppen bland de sökande

Höstterminen 2018 var 19-åringarna den största åldersgruppen bland de sökande utan tidigare högskolestudier. De utgjorde 22 procent, vilket

Figur 2. Antalet 19- och 25-åringar 2009–2018 och prognos över antalet 19- och 25-åringar 2019–2039. Källa: SCB.

var samma andel som höstterminen 2017. De senaste tio åren har 19-åringarna genomgående varit den största åldersgruppen bland de sökande utan tidigare högskolestudier. Under höstterminerna 2011–2016 minskade dock andelen 19-åringar, vilket hänger samman med att 19-åringarna utgjorde en minskande andel av befolkningen under dessa år. Denna trend har dock brutits under 2017 och 2018.

De äldre ålderskategorierna, å sin sida, har under senare år utgjort en ökande andel av de sökande utan tidigare högskolestudier. Höstterminen 2018 var 32 procent av de sökande 25 år eller äldre. Detta kan jämföras med höstterminen 2008, då motsvarande andel var 23 procent.

Antalet 19-åringar i befolkningen förväntas öka under flera år från och med 2021, efter en nedgång åren 2010–2016 (se figur 2). Eftersom 19-åringar är den största åldersgruppen som söker till högskolan kan antalet sökande till högskolan förväntas öka, givet ett oförändrat intresse för högskolestudier. Antalet 25-åringar förväntas däremot minska fram till omkring 2023, för att sedan öka igen.

Antalet antagna ökade något

Av de 122 400 personer utan tidigare högskolestudier som sökte till högskolan höstterminen

2018, antogs 55 210 (se figur 1). Detta var en ökning med 2 procent jämfört med höstterminen 2017, då antalet antagna var 54 070. Över tid har antalet antagna minskat svagt under ett flertal år alltsedan höstterminen 2013, en utveckling som nu alltså har brutits.

Andelen kvinnor bland de antagna utan tidigare högskolestudier höstterminen 2018 var 57 procent, medan andelen män var 43 procent. Könsfördelningen bland de antagna var därmed densamma som höstterminen 2017.

Ställer man de båda grupperna sökande och antagna i relation till varandra kan man konstatera att antalet sökande per antagen höstterminen 2018 var 2,2 (se figur 1). Detta gäller sökande och antagna utan tidigare högskolestudier. Antalet sökande per antagen minskade jämfört med höstterminen 2017, då det gick 2,3 sökande på varje antagen, och ytterligare jämfört med höstterminen 2016, då antalet var 2,4.

Sökande till såväl yrkesexamensprogram som övriga program fortsatte att minska

I detta avsnitt beskrivs antalet sökande till olika utbildningsprogram och för detta används uppgifter om det totala antalet behöriga förstahandssökande, alltså sökande som är behöriga till sitt i första hand sökta alternativ. Här ingår både sökande som studerat i högskolan tidigare och de som inte gjort det.

Höstterminen 2018 var antalet behöriga förstahandssökande till program 161 600. Bland dessa var det 86 470 som sökte till ett program som leder till en yrkesexamen, medan 75 650 personer sökte till övriga program. I kategorin övriga program är generella program den klart största delen, men bland annat konstnärliga program ingår också. Övriga program på grundnivå hade 61 660 behöriga förstahandssökande, medan programmen på avancerad nivå hade 14 050 sökande.

De generella och konstnärliga programmen på grundnivå kan delas in i sådana som leder till en högskoleexamen och sådana som leder till en kandidatexamen. Programmen som leder till en högskoleexamen hade 2 660 behöriga förstahandssökande höstterminen

2018, medan programmen som leder till en kandidatexamen hade 53 170.

På generella och konstnärliga program på avancerad nivå hade program som leder till en magisterexamen 3 000 behöriga förstahands-sökande, medan de generella och konstnärliga programmen som leder till en masterexamen hade 11 050 sökande.

Antalet behöriga förstahandssökande till program minskade höstterminen 2017, och denna nedåtgående trend fortsatte höstterminen 2018. Jämfört med höstterminen 2017 minskade antalet sökande med 2 procent höstterminen 2018. Både antalet sökande till yrkesexamensprogrammen och till övriga program minskade med 2 procent.

Se även tabell 11 i slutet av kapitlet för mer uppgifter över fördelningen av behöriga förstahandssökande och antagna per lärosäte.

Civilingenjörsutbildningen hade fortsatt flest sökande

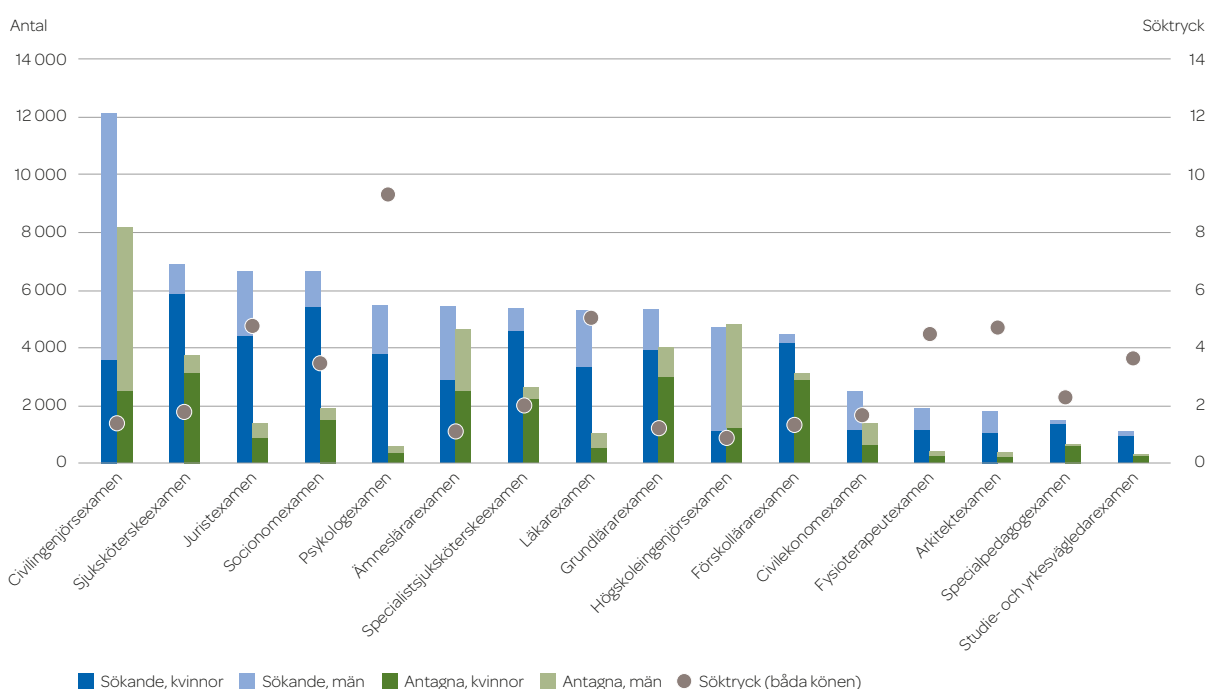
Det yrkesexamensprogram som hade klart flest antal behöriga förstahandssökande var civilingenjörsutbildningen, med 12 130 sökande (se figur 3). Näst flest sökande hade sjuksköterskeutbildningen, med 6 880. Om de fyra lärarprogrammen, det vill säga de som leder till förskol-

lärar-, grundlära-, yrkeslära- och ämneslära-examen slås samman hade de flest behöriga förstahandssökande höstterminen 2018, 16 030.

Kvinnor och män sökte i stor utsträckning till olika program. Bland kvinnorna var det sjuksköterskeutbildningen som hade flest antal behöriga förstahandssökande, 5 870. Bland männen var det civilingenjörsutbildningen som var mest populär, med 8 570 män bland de sökande.

Många yrkesexamensprogram hade färre behöriga förstahandssökande höstterminen 2018 jämfört med föregående hösttermin (se tabell 1). Dit hör sjuksköterskeutbildningen, som hade 10 procent färre sökande. Även förskollära-, grundlära- och ämneslärautbildningarna hade färre behöriga förstahandssökande höstterminen 2018 jämfört med höstterminen 2017 (detta beskrivs mer utförligt i avsnittet *Läraryrket* längre fram i kapitlet). Det fanns dock även yrkesexamensprogram som hade fler behöriga förstahandssökande höstterminen 2018 jämfört med höstterminen 2017. Till de som visade ett ökat antal sökande hörde barnmorskeutbildningen (23 procent ökning), speciallärautbildningen (10 procent), psykologutbildningen (7 procent) och specialistsjuksköterskeutbildningen (7 procent).

Figur 3. Antal behöriga förstahandssökande och antagna samt söktryck på yrkesexamensprogram med mer än 1 000 behöriga förstahandssökande ht 2018, uppdelat på kön. Söktryck avläses på skalan till höger.

Högst söktryck på psykologutbildningen

Som alltid var det stora skillnader mellan utbildningarna när det gäller söktrycket, det vill säga antalet behöriga förstahandssökande per antagen. Högst söktryck höstterminen 2018 bland yrkesexamensutbildningarna med minst 1 000 behöriga förstahandssökande hade psykologprogrammet, med 9,4 behöriga förstahandssökande per antagen. Därefter följde utbildningarna till läkare (5,2) samt jurist och arkitekt (båda 4,8).

Sökande till yrkesexamensprogram vårterminen 2019

Det är också möjligt att söka många program och kurser till vårterminen, även om antagningen i antal studenter räknat är betydligt större på höstterminen. Vissa yrkesexamensprogram har antagning till vårterminen, medan andra antar endast till höstterminen.

Totalt hade yrkesexamensprogrammen 31 990 behöriga förstahandssökande vårterminen 2019 (se tabell 1). Det var en minskning med 4 procent jämfört med vårterminen 2018, då antalet sökande var 33 180. Det yrkesexamensprogram som hade det största antalet sökande vårterminen 2019 var sjuksköterskeutbildningen med 5 490, följt av socionomutbildningen med 5 030. Jämfört med vårterminen 2018 minskade antalet behöriga förstahandssökande till sjuksköterskeutbildningen med 7 procent, medan antalet sökande till socionomutbildningen ökade med 9 procent.

Nyborjare i den svenska högskolan

Av de som sökte till högskolan och inte tidigare har studerat i den svenska högskolan antogs hösten 2018 färre än hälften. Samtidigt är det inte alla som antas som påbörjar sina högskole-

Tabell 1. Behöriga förstahandssökande till de 20 mest sökta yrkesexamensprogram som gavs både ht 17 och 18 samt vt 18 och 19. Siffrorna är avrundade till total.

Program	ht 17	ht 18	Förändring ht 17–ht 18 (%)	vt 18	vt 19	Förändring vt 18–vt 19 (%)
Arbetssterapeutexamen	660	570	-13	270	280	3
Barnmorskeexamen	610	750	23	570	600	6
Biomedicinsk analytikerexamen	610	580	-5	70	80	7
Civilekonomexamen	2 520	2 490	-1	300	310	4
Civilingenjörsexamen	11 840	12 130	2	100	100	5
Fysioterapeutexamen	2 050	1 910	-7	1 350	1 260	-7
Förskolläraexamen	5 170	4 510	-13	2 820	2 350	-17
Grundlärarexamen	5 480	5 310	-3	1 620	1 430	-11
Högskoleingenjörsexamen	4 910	4 730	-4	130	200	52
Juristexamen	6 770	6 690	-1	3 430	3 260	-5
Läkarexamen	5 350	5 330	0	3 640	3 520	-3
Psykologexamen	5 140	5 520	7	3 120	3 150	1
Sjuksköterskeexamen	7 630	6 880	-10	5 870	5 490	-7
Socionomexamen	6 840	6 680	-2	4 610	5 030	9
Specialistsjuksköterskeexamen	5 060	5 410	7	1 700	1 680	-1
Speciallärarexamen	670	740	10	50	70	26
Specialpedagogexamen	1 470	1 500	2	190	170	-14
Tandläkarexamen	910	900	-1	450	430	-4
Yrkeslärarexamen	640	780	22	410	430	5
Ämneslärarexamen	5 570	5 440	-2	1 500	1 430	-4
Alla yrkesexamensprogram	87 820	86 470	-2	33 180	31 990	-4

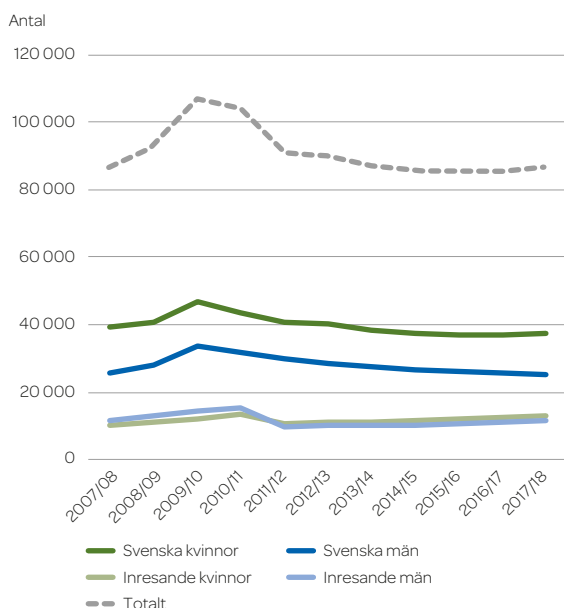
studier. Vid den senaste uppföljningen, höstterminen 2017, visade det sig att nästan 90 procent av de som sökt och antagits också hade registrerat sig och därmed blivit nybörjare i högskolan.

Antalet svenska högskolenybörjare ökar

Läsåret 2017/18 började 86 650 nya studenter (högskolenybörjare) studera på grundnivå och avancerad nivå vid svenska universitet och högskolor (se figur 4). Det är 790 nybörjare fler än föregående läsår, och andra året i rad som antalet högskolenybörjare ökar. Dock är det första gången på åtta läsår som antalet svenska högskolenybörjare ökar, medan antalet inresande högskolenybörjare ökade för fjärde läsåret i rad. Antalet svenska högskolenybörjare ökade med 140 studenter medan antalet inresande högskolenybörjare ökade med 650 studenter.

Kvinnorna stod för ökningen bland de svenska nybörjarna, medan antalet män fortsatte att minska för åttonde läsåret i rad. Jämfört med föregående läsår minskade antalet svenska män med 360 studenter till 25 090 medan antalet kvinnor ökade med 500 studenter till 37 380 studenter. Av de svenska nybörjarna var således 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Figur 4. Antalet högskolenybörjare läsåren 2007/08–2017/18, fördelat på svenska och inresande högskolenybörjare samt på kvinnor och män.

Antalet inresande män ökade med 280 studenter till 11 370, medan antalet inresande kvinnor ökade med 370 studenter till 12 810. Fram till och med läsåret 2010/11 var det alltid fler inresande män än kvinnor, men i samband med att studieavgifterna infördes för studenter från länder utanför EU/EES och Schweiz sjönk antalet inresande män betydligt mer än antalet kvinnor, och inresande kvinnor har varit i majoritet sedan dess.

Antalet inresande nybörjare utgör en allt större andel av högskolenybörjarna. Andelen inresande studenter har ökat för varje år sedan läsåret 2011/12, och utgjorde 2017/18 knappt 28 procent av det totala antalet nybörjarstudenter. De inresande studenterna utgör dock en betydligt mindre andel av det totala antalet studenter i högskolan, eftersom de i genomsnitt studerar kortare tid än svenska studenter. Mer information om inresande nybörjare finns i kapitlet *Internationell studentmobilitet*.

Mellan läsåren 2006/07 och 2009/10 ökade antalet högskolenybörjare kraftigt på grund av ökad efterfrågan i samband med konjunkturförsämring i kombination med tillfälliga utbyggnader av den svenska högskolan. Sedan toppnoteringen läsåret 2009/10, då antalet nybörjare var 107 000, har antalet minskat med nästan 20 procent i takt med att lärosätena gradvis har anpassat utbildningsvolymen till förändrade ekonomiska förutsättningar. Läs mer om detta i kapitlet *Högskolans ekonomi och finansiering*. Se även tabell 11 i slutet av kapitlet för mer statistik över antalet högskolenybörjare per lärosäte.

De flesta högskolenybörjare har studerat i enbart gymnasieskolan

De allra flesta som påbörjar högskolestudier och tillhör den svenska befolkningen har avslutat ett program i gymnasieskolan. Av de 62 470 svenska högskolenybörjarna läsåret 2017/18 hade 66 procent studerat i enbart gymnasieskolan medan 17 procent hade både avslutat en gymnasieutbildning och studier i kommunal vuxenutbildning (komvux). Ytterligare 12 procent hade enbart studerat på komvux. Det är något vanligare bland kvinnor än bland män att ha studerat på komvux.

En majoritet av högskolenybörjarna har läst ett högskoleförberedande program på gymnasiet, och läsåret 2017/18 var andelen 55 procent. Detta var i nivå med föregående läsår, men jämfört med fem år tillbaka har andelen ökat med 11 procentenheter. I och med införandet av den nya gymnasieskolan (Gy 2011) blev det vanligare med denna utbildningsbakgrund bland högskolenybörjarna. Andelen högskolenybörjare som läst ett yrkesförberedande program har i stället minskat och har mer än halverats på fem år. Endast 10 procent av högskolenybörjarna hade läst ett yrkesförberedande program läsåret 2017/18. För mer information se *Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2017/18*, UF 20 SM 1801, UKÄ och SCB.

Stora skillnader i övergången till högskolestudier mellan olika gymnasieprogram

I och med införandet av Gy 2011 läsåret 2011/12 inrättades 18 nationella program: 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program samt International Baccalaureate. Förutom dessa program finns det även riksrekryterande utbildningar som elever från hela landet kan söka på samma villkor.

En examen från ett högskoleförberedande program ger automatiskt grundläggande behörighet till högskolan, medan en elev som går ett yrkesförberedande program kan få grundläggande behörighet till högskolan genom komplettering. Läsåret 2014/15 var det 75 550 elever som tog en gymnasieexamen. Av dessa

Tabell 2. Antal elever som tog gymnasieexamen läsåret 2014/15 och andelen av eleverna som påbörjat högskolestudier senast läsåret 2017/18. Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste tiotal och procent till närmaste heltal.

	Antal elever som tog gymnasieexamen läsåret 2014/15			Andel elever som påbörjat högskolestudier senast läsåret 2017/18 (%)		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Samtliga	75 550	38 680	36 860	45	51	39
Högskoleförberedande program	50 340	28 260	22 080	63	63	61
Ekonomiprogrammet	8 490	4 610	3 880	58	62	53
Estetiska programmet	6 560	4 490	2 070	39	41	35
Humanistiska programmet	750	630	130	74	73	77
International Baccalaureate	740	460	280	58	61	53
Naturvetenskapsprogrammet	11 610	6 230	5 380	84	84	84
Samhällsvetenskapsprogrammet	15 780	10 660	5 120	56	60	47
Teknikprogrammet	6 420	1 190	5 230	70	73	69
Yrkesförberedande program	25 210	10 420	14 780	10	16	5
Barn och fritid	2 010	1 320	690	20	25	10
Bygg och anläggning	3 720	310	3 400	2	4	2
El och energi	3 770	140	3 630	6	7	6
Fordon och transport	2 510	350	2 160	1	2	1
Handel och administration	1 920	1 230	690	9	10	7
Hantverk	2 020	1 890	130	8	7	8
Hotell och turism	920	780	150	12	12	9
Industritekniska	1 400	160	1 240	14	33	12
Naturbruk	2 080	1 430	650	15	18	10
Restaurang och livsmedel	1 570	970	600	5	6	3
VVS och fastighet	950	20	920	1	4	1
Vård och omsorg	2 110	1 810	310	30	32	22
Riksrekryterande utbildningar	240	30	210	23	13	25

hade 45 procent påbörjat högskolestudier inom tre år, det vill säga senast läsåret 2017/18 (se tabell 2). Detta är i nivå med de elever som tog gymnasieexamen ett år tidigare.

Av alla elever som tog gymnasieexamen från ett högskoleförberedande program 2014/15 hade 63 procent påbörjat högskolestudier inom tre år, medan det från yrkesförberedande program endast var 10 procent som hade påbörjat högskolestudier. Av samtliga elever var det en större andel av kvinnorna än männen som tre år efter gymnasieexamen hade påbörjat högskolestudier, 51 respektive 39 procent. Skillnaden mellan könen var relativt stor från yrkesförberedande program, men jämn från högskoleförberedande program. På yrkesförberedande program hade 16 procent av kvinnorna och 5 procent av männen påbörjat högskolestudier, medan 63 procent av kvinnorna och 61 procent av männen från de högskoleförberedande programmen hade påbörjat högskolestudier inom tre år.

Det är stora skillnader mellan de olika högskoleförberedande programmen i övergången till högre utbildning. Störst var andelen från naturvetenskapsprogrammet, där 84 procent hade påbörjat högskolestudier inom tre år. Minsta andel var det från det estetiska programmet, där endast 39 procent hade påbörjat högskolestudier.

Övergången bland kvinnorna var högre än bland männen från nästan samtliga program.

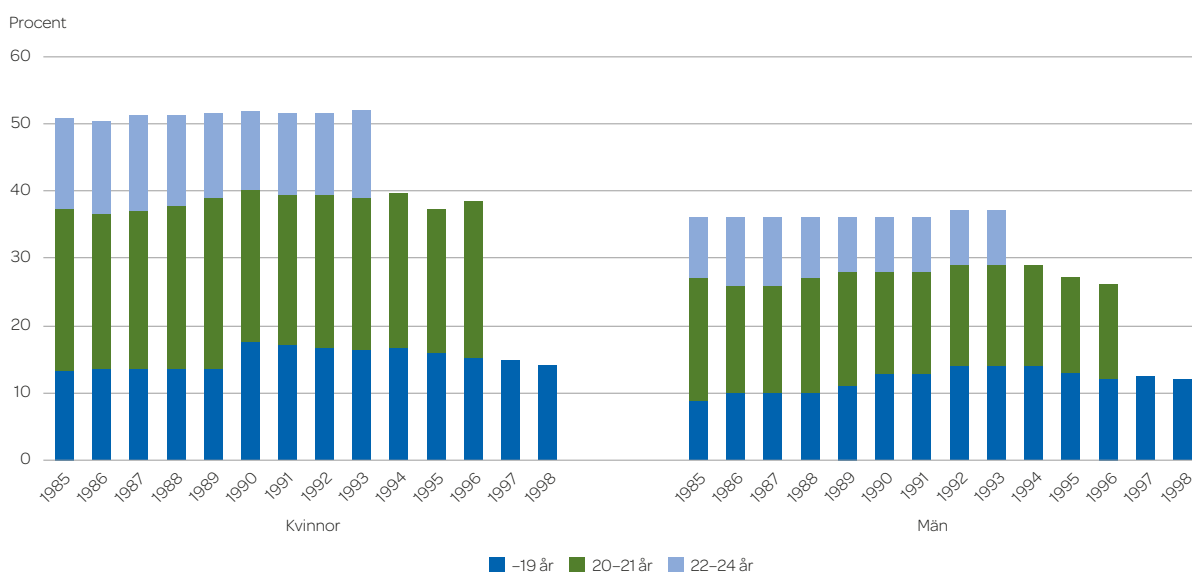
Störst skillnad mellan kvinnor och män var det på samhällsvetenskapsprogrammet, där 60 procent av kvinnorna hade påbörjat högskolestudier inom tre år jämfört med endast 47 procent av männen. Från de yrkesförberedande programmen var övergången störst från Vård- och omsorgsprogrammet (30 procent), följt av Barn- och fritidsprogrammet (20 procent).

Färre 19-åringar påbörjar högre utbildning

En allt lägre andel av ungdomarna påbörjar högskolestudier direkt efter gymnasieskolan. Av de som föddes 1998 hade 13 procent påbörjat en högskoleutbildning senast vid 19 års ålder (uppföljningsåret 2017). I årskullarna som föddes i början av 1990-talet påbörjade 19-åringarna i större utsträckning högskolestudier – nära 15 procent åren 1990 till 1994. Efter 1994 har det däremot varit en nedåtgående trend, och nivåerna börjar närma sig dem i slutet på 1980-talet då en lägre andel av ungdomarna påbörjade högskolestudier direkt efter gymnasieskolan.

Om övergången till högskolan i stället följs upp till och med det år man fyller 24 år ökar övergångsfrekvensen avsevärt. Uppföljningen 2017 avsåg årskullen född 1993, och av dem hade knappt 44 procent påbörjat högskolestudier. Andelen som påbörjat högskolestu-

Figur 5. Andelen av årskullarna födda 1985–1998 som påbörjat högskolestudier i Sverige eller som har studiemedel från CSN för att studera utomlands senast vid 19, 21 respektive 24 års ålder.

dier senast vid 24 års ålder har varit relativt konstant under de senaste åren, och pendlat mellan 43 och 45 procent för de som är födda under 80- och 90-talen. För mer information, se *Rekrytering till högre utbildning från Sveriges län och kommuner – Fortsatt minskning av 19-åringar som påbörjar högskolestudier*, Statistisk analys 2018/6, UKÄ.

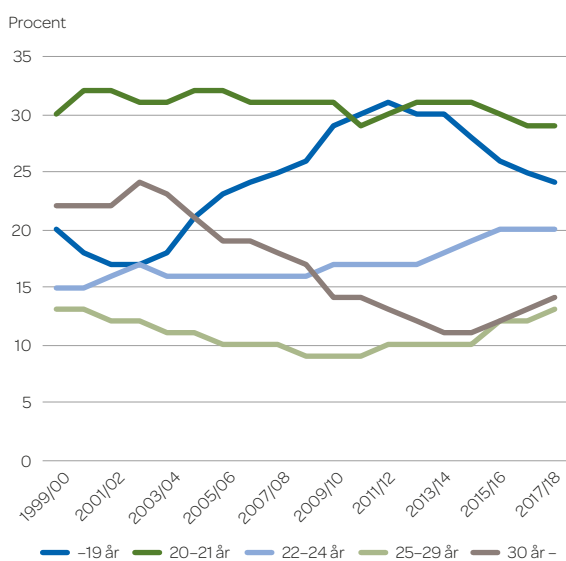
Större andel kvinnor än män påbörjar högskolestudier

Det är stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller hur stor andel som påbörjar högskolestudier antingen i Sverige eller som har studiemedel från CSN för att studera utomlands (se figur 5). Ju äldre årskullen blir, desto större blir ökningen mellan könen.

Bland 19-åringarna som föddes 1998 hade 14 procent av kvinnorna påbörjat högskolestudier, jämfört med 12 procent av männen, vilket är en skillnad på 2 procentenheter. Den senaste årskullen som kunnat följas till och med 21 års ålder är de som föddes 1996. Av dessa hade 38 procent av kvinnorna och 26 procent av männen påbörjat högskolestudier, vilket är en skillnad på 12 procentenheter. Denna skillnad har pendlat mellan 10 och 12 procentenheter de senaste åren.

Bland kvinnorna i årskullen som föddes 1993 hade 52 procent påbörjat högskolestudier

Figur 6. Andel av svenska högskolenyborjare i olika åldrar under läsåren 1999/2000–2017/18.

senast vid 24 års ålder (uppföljningsåret 2017) jämfört med 37 procent bland männen, vilket är en skillnad på 15 procentenheter. Denna skillnad har legat stabilt mellan 15 och 16 procentenheter de senaste åren.

Andelen yngre svenska högskolenyborjare minskar

Under de senaste läsåren har åldersstrukturen bland svenska högskolenyborjare förändrats (se figur 6). Antalet nyborjare som är 21 år eller yngre blir färre, medan nyborjare som är 25 år eller äldre blir fler.

Lsåret 2017/18 var 73 procent av svenska högskolenyborjarna 24 år eller yngre. Jämfört med föregående läsår var det en minskning med 2 procentenheter, och det var framför allt andelen som var 19 år eller yngre som minskade. Detta har medfört att svenska högskolenyborjare i genomsnitt blivit äldre. Lsåret 2017/18 var medianålder för svenska högskolenyborjare 21,9 år för kvinnor och 21,5 år för män. Detta är en liten ökning jämfört med föregående läsår.

De senaste årens minskning av yngre högskolenyborjare följde på en uppgång som pågick under perioden 2002/03 till 2013/14. Under denna period ökade andelen unga högskolenyborjare (24 år eller yngre) från 64 procent till 79 procent, men till läsåret 2017/18 hade alltså andelen sjunkit till 73 procent.

För mer information se *Nyborjare i högskolan 2017/18: Antalet nyborjare i högskolan ökar*, Statistisk analys 2018/8, UKÄ.

Allt fler svenska nyborjare läser ett yrkesexamensprogram

All utbildning på grundnivå och avancerad nivå ges i form av kurser som antingen kan vara fristående eller kombineras till program. Programmen kan leda till en yrkesexamen, generell examen eller konstnärlig examen.

Under flera år har antalet svenska nyborjare på fristående kurser minskat, samtidigt som nyborjare på yrkesexamensprogram blivit fler. Denna trend fortsatte läsåret 2017/18, då antalet svenska nyborjare på fristående kurser minskade med 450 studenter. Minskningen var därmed inte lika stor som de senaste läsåren. Sedan

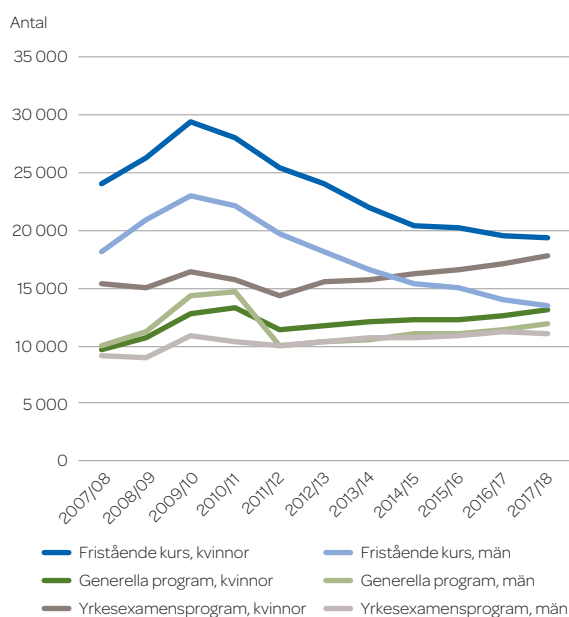
rekordnoteringen läsåret 2009/10 har antalet svenska nybörjare på fristående kurser halverats, från 34 800 studenter till 17 250 studenter läsåret 2017/18.

Antalet svenska nybörjare på yrkesexamensprogram ökade däremot med 600 studenter, från 27 700 till 28 300 studenter. Läsåret 2017/18 utgjorde nybörjare på yrkesexamensprogram drygt 45 procent av det totala antalet svenska högskolenybörjare. Antalet svenska nybörjare på program som ger en generell examen har däremot legat stabilt de senaste tre läsåren. För tredje läsåret i rad var antalet svenska nybörjare på generella program 16 900 läsåret 2017/18 och utgjorde därmed 27 procent av de svenska högskolenybörjarna.

För inresande studenter ser mönstret annorlunda ut. Av de 24 200 inresande högskolenybörjarna läsåret 2017/18 läste endast 2 procent, eller knappt 500 studenter, ett yrkesexamensprogram, medan 15 550 läste fristående kurser. Den stora ökningen av inresande högskolenybörjare skedde på generella program, där antalet inresande nybörjare ökade med 1 050 studenter till 8 150 studenter.

För mer information om antalet programnybörjare, se tabell på UKÄ:s webbplats, uka.se/arsrapport.

Figur 7. Samtliga högskolenybörjare fördelade efter studieform (kurs, program mot generell examen eller yrkesexamensprogram) 2007/08–2017/18.

Fler programnybörjare på avancerad nivå

Hittills har vi beskrivit antalet nybörjare i högskolan, det vill säga studenter som aldrig tidigare studerat i högskolan. Vi övergår nu till att beskriva utvecklingen av antalet nybörjare på program, så kallade programnybörjare, det vill säga studenter som för första gången är registrerade på ett visst yrkesexamensprogram eller på ett generellt program (program mot högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen eller masterexamen). Detta inkluderar både högskolenybörjare och de som har studerat tidigare i svensk högskola, eftersom många av dem som påbörjar ett program har tidigare erfarenhet av högskolestudier. För nybörjare på generella program mot magister- eller masterexamen är det exempelvis nödvändigt att ha studerat tidigare, eftersom det är ett behörighetskrav att ha en utbildning på grundnivå för att kunna antas.

Av de generella programmen har program mot kandidatexamen flest antal programnybörjare, även om det totala antalet programnybörjare har minskat de senaste läsåren. Läsåret 2017/18 var antalet 24 930, vilket var en minskning med 220 studenter i jämförelse med läsåret innan och en minskning med 1 350 studenter sedan läsåret 2013/14. Framför allt är det kvinnorna som har blivit färre. Könsfördelningen var relativt jämn med 56 procent kvinnor och 44 procent män. Läsåret 2017/18 utgjorde inresande nybörjare 4 procent av nybörjarna på program som leder till kandidatexamen.

Minst antal nybörjare bland de generella programmen hade program mot den tvååriga högskoleexamen, och antalet har sjunkit stadigt under flera år. Jämfört med läsåret 2016/17 minskade antalet med knappt 300 till 1 280 nybörjare. På fem år har antalet mer än halverats. På program mot högskoleexamen studerar fler män än kvinnor – andelen män var läsåret 2017/18 64 procent. Endast 3 procent av nybörjarna på program mot högskoleexamen var inresande studenter.

På avancerad nivå var program som leder till en masterexamen störst med 14 960 nybörjare läsåret 2017/18. Jämfört med läsåret innan ökade antalet nybörjare med 850 studenter, vilket motsvarar en ökning på 6 procent.

Program som leder till masterexamen är det generella program som har vuxit mest de senaste läsåren mätt i antalet nybörjare. Antalet nybörjare på magisterprogram var 4 110, vilket innebär att antalet nybörjare på magisterprogram i stort sätt var oförändrat jämfört med föregående år och har varit så under de senaste läsåren.

Det var något fler kvinnor än män som var nybörjare på program mot magisterexamen och andelarna har varit relativt stabila under de senaste läsåren. Läsåret 2017/18 var andelen kvinnor 60 procent och andelen män 40 procent. På program mot masterexamen var det för första gången sedan läsåret 2012/13 fler kvinnor än män, även om skillnaden var marginell. Jämfört med föregående läsår ökade antalet män med 150 studenter och antalet kvinnor med 700 studenter.

Till skillnad från nybörjarna på grundnivå är andelen inresande studenter hög på avancerad nivå. Läsåret 2017/18 var andelen inresande nybörjare 41 procent på magisterprogram och drygt 43 procent på masterprogram. Den höga andelen beror på att merparten av de inresande studenterna som inte är utbytesstudenter läser program på avancerad nivå. Mera information om inresande studenter finns i kapitlet *Internationell studentmobilitet*.

Fler programnybörjare på yrkesexamensprogram

Under flera läsår har antalet programnybörjare på program som leder till en yrkesexamen ökat. Det senaste läsåret ökade antalet med 700 studenter till 49 730 (se tabell 4). Det är vanligt att nybörjare på yrkesexamensprogram tidigare

BASÅR

Basåret (behörighetsgivande förutbildning) är en högst ettårig förutbildning som ger särskild behörighet till vissa högskoleutbildningar som börjar på grundnivå. När personer antas till basåret ska de samtidigt antas till den högskoleutbildning som basåret ska ge behörighet till. Basåret har funnits i högskolan sedan 1992 och finansieras inom lärosätenas anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. De första åren gavs basåret enbart som en förutbildning till högskoleutbildningar inom naturvetenskap och teknik, men sedan 2003 kan lärosätena ge basårutbildning för alla utbildningsprogram på grundnivå där det finns brist på behöriga sökande och det finns ett behov på arbetsmarknaden av utbildad arbetskraft.

Läsåret 2017/18 var 4 070 personer registrerade på ett basår, vilket var lika många som läsåret 2016/17 (se tabell 3). Jämfört med läsåret 2015/16 ökade antalet basårstudenter med ungefär 100 personer och sedan 2007/08 med drygt

460 personer, vilket motsvarar en ökning på 13 procent. Totalt sett är det fler män än kvinnor som studerar på basår – läsåret 2017/18 var fördelningen 64 procent respektive 36 procent. Sedan läsåret 2007/08 har andelen kvinnor minskat med 6 procentenheter. Det är framför allt unga personer (upp till 25 år) som studerar på basår – läsåret 2017/18 utgjorde de 82 procent av samtliga basårstudenter.

Läsåret 2017/18 fanns det basårstudenter vid 23 högskolor och universitet. Kungl. Tekniska högskolan hade flest registrerade basårstudenter, 1 110 och Stiftelsen Högskolan i Jönköping hade näst flest, 302.

Av de 4 070 personer som började på basåret föregående läsår (2016/17) hade 71 procent påbörjat en högskoleutbildning direkt efter basåret, det vill säga till och med läsåret 2017/18. Kvinnor och män hade fortsatt i samma utsträckning.

Tabell 3. Uppgifter om registrerade på basår. Uppgifterna är avrundade till närmaste tiotal.

Antal registrerade	2007/08	2015/16	2016/17	2017/18
Totalt	3 610	3 960	4 070	4 070
Kvinnor	1 530	1 550	1 580	1 460
Män	2 080	2 410	2 490	2 620
<22 år	2 000	1 930	1 970	1 950
22-25 år	920	1 370	1 420	1 370
26-30 år	350	450	470	520
>30 år	340	200	210	230
Andel kvinnor/män (%)	42/58	39/61	39/61	36/64

studerat i den svenska högskolan. Av de 49 730 programnybörjarna hade 20 900 tidigare studerat i den svenska högskolan, vilket motsvarar 42 procent.

Inresande nybörjare utgjorde endast en liten andel av nybörjare på program som leder till en yrkesexamen. Läsåret 2017/18 fanns det endast 650 inresande nybörjare på yrkesexamensprogram, vilket var en minskning med 200 nybörjare jämfört med året innan. Av de inresande nybörjarna på yrkesexamensprogram läste 35 procent på civilingenjörsprogrammet.

Totalt finns ett femtiotal yrkesexamensprogram och storleksskillnaden mellan de olika yrkesexamensprogrammen är betydande. Det enskilt största yrkesexamensprogrammet är det som leder till en civilingenjörsexamen som läsåret 2017/18 hade 7 040 programnybörjare. Slår man ihop de olika programmen som leder till lärarexamen (förskollärarexamen, grundlärarexamen, yrkeslärarexamen och ämneslärarexamen) var de dock tillsammans störst med 13 250 nybörjare.

Flera av yrkesexamensprogram är dock väldigt små och läsåret 2017/18 hade 13 program färre än 100 nybörjare. I tabell 4 visas de 11 yrkes-

examensprogram som hade fler än 1 000 nybörjare. Tillsammans var det 40 440 nybörjare på dessa program, som därmed utgjorde 81 procent av det totala antalet programnybörjare. Jämfört med förra läsåret var det framförallt program som leder till specialistsjuksköterskeexamen och juristexamen av dessa program som växte. Programmen hade 10 procent fler nybörjare än året innan. För övriga program var förändringarna relativt små i jämförelse med läsåret innan.

Sedan 2015 har staten tillfört lärosätena extra medel för att bygga ut vissa utbildningar, först och främst vård- och lärarutbildningar. På utbildningar inom dessa områden ökade antalet nybörjare på program mot specialist-sjuksköterskeexamen, förskollärarexamen, grundlärarexamen, speciallärarexamen, sjuksköterskeexamen läsåret 2017/18 jämfört med föregående läsår, medan antalet minskade på program mot ämneslärarexamen, specialpedagogexamen och barnmorskeexamen. Antalet nybörjare på yrkeslärarprogrammet var i nivå med föregående läsår. Från 2018 har regeringen även tillfört extra medel för att bygga ut ingenjörsutbildningar och läkarutbildningen.

Tabell 4. Programnybörjare på de generella programmen samt de yrkesexamensprogram med fler än 1 000 nybörjare läsåret 2017/18, könsfördelning och förändring i jämförelse med läsåret 2016/17.

Program mot	Antal nybörjare		Förändring (%)	Könsfördelning (%)		Andel inresande (%)
	2016/17	2017/18		Kvinnor	Män	
Högskoleexamen	1 570	1 280	-18	37	63	3
Kandidatexamen	25 150	24 930	-1	56	44	4
Magisterexamen	4 060	4 110	1	60	40	41
Masterexamen	14 110	14 960	6	50	50	43
Yrkesexamen	49 020	49 730	1	64	36	1
varav						
Civilekonomexamen	1 470	1 430	-3	46	54	1
Civilingenjörsexamen	7 220	7 040	-2	31	69	3
Förskollärarexamen	3 940	3 980	1	94	6	0
Grundlärarexamen	4 060	4 170	3	77	23	1
Högskoleingenjörsexamen	4 350	4 260	-2	25	75	1
Juristexamen	1 690	1 860	10	63	37	2
Läkarexamen	1 680	1 750	4	59	41	3
Sjuksköterskeexamen	5 920	6 190	5	85	15	0
Socionomexamen	2 640	2 810	6	81	19	0
Specialistsjuksköterskeexamen	2 220	2 450	10	87	13	0
Ämneslärarexamen	4 550	4 500	-1	54	46	2

Många av yrkesexamensprogrammen har en ojämn könsfördelning

Könsskillnaderna mellan män och kvinnor är stora på många av yrkesprogrammen – sammantaget var 64 procent kvinnor och 36 procent män läsåret 2017/18. Endast inom sju av yrkesexamensprogram var könsfördelningen jämn, det vill säga i intervallet 40–60 procent eller jämnare. Detta är något färre program än förra läsåret, men könsfördelningen kan variera stort mellan olika läsår inom flera av de mindre yrkesprogrammen. Bland de elva yrkesprogram med flest nybörjare var könsfördelningen i intervallet 40–60 procent eller jämnare på program mot civil-ekonomexamen, läkarexamen och ämneslärarexamen (se tabell 4).

På den stora majoriteten av yrkesexamensprogrammen är kvinnorna fler än männen, med undantag för program inom teknikområdet där männen är fler. Störst andel män är det på flera mindre program som exempelvis sjöingenjörsprogrammet, sjökaptensprogrammet och skogs- och skogsmästarprogrammet, men männen är även majoritet på program mot civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen. Precis som föregående läsår var det störst andel kvinnor på barnmorskeprogrammet med 99 procent kvinnor. För mer information se *Nybörjare i högskolan 2017/18: Antalet nybörjare i högskolan ökar*, Statistisk analys 2018/8, UKÄ.

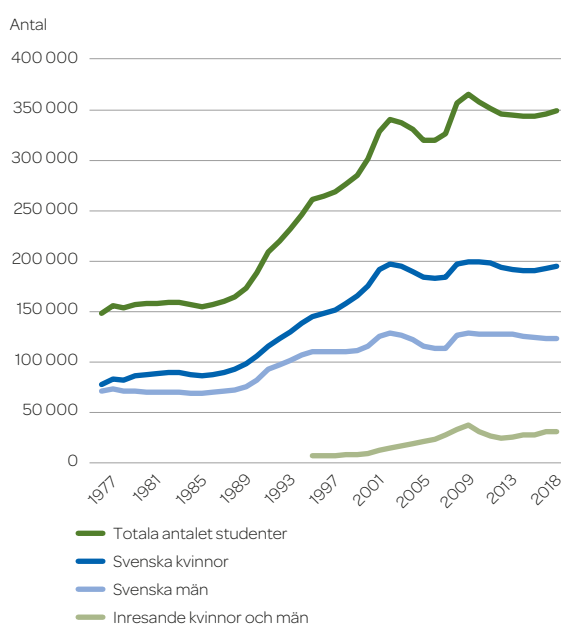
Det totala antalet studenter i svensk högskoleutbildning

I högskolan utgör högskolenybörjarna endast en del av samtliga studenter. Förutom högskolenybörjarna ingår det i studentpopulationen som helhet också de som är kvar i studier sedan tidigare och de som har återkommit till studier i högskolan efter en tids frånvaro. Totalt studerade 349 300 personer (registrerade studenter) på grundnivå eller avancerad nivå någon gång under höstterminen 2018 (se figur 8). Av dessa var 31 100 inresande studenter, vilket motsvarar knappt 9 procent av det totala antalet studenter.

Jämfört med föregående hösttermin var det 3 820 fler studenter höstterminen 2018, vilket motsvarar en ökning på 1 procent. Detta är andra höstterminen i rad som antalet registrerade studenter ökar. Men det är första gången sedan höstterminen 2011 som antalet svenska studenter ökar. Den stora ökningen av studenter stod svenska kvinnor för, men även antalet svenska män ökade. Antalet svenska kvinnor ökade med 2 430 studenter till 194 700, och antalet svenska män ökade med 710 studenter till 123 500. Även antalet inresande studenter ökade från 30 400 till 31 100.

Ur ett längre perspektiv är antalet studenter i den svenska högskolan högt. På 1950-talet studerade färre än 50 000 personer vid högskolan och i slutet av 1960-talet hade antalet ökat till drygt 100 000. I och med högskole-reformen 1977, som innebar att i stort sett all eftergymnasial utbildning fördes in i högskolan, ökade antalet studenter och vid början av 1980-talet var antalet registrerade studenter nästan 160 000. Utbyggnaden av högskolan fortsatte under 1990-talet och i början av 2000-talet ökade antalet studenter från 173 000 till 340 000. Under den påföljande högkonjunkturen minskade antalet studenter under några år, men i spåren av den ekonomiska krisen ökade efter-

Figur 8. Registrerade studenter i utbildning på grundnivå och avancerad nivå ht 1977–ht 2018.

frågan på utbildning igen. Mellan höstterminerna 2008 och 2010 ökade antalet studenter kraftigt, och höstterminen 2010 fanns det 365 000 studenter i högskolan. En tillfällig utbyggnad av högskolan 2010–2011 gav lärosätena möjlighet att under några år utbilda fler studenter än någonsin. Under de påföljande åren anpassade universiteten och högskolorna sig till förändrade ekonomiska förutsättningar och antalet studenter har därför minskat. Mera information finns i kapitlet *Högskolans ekonomi och finansiering*. År 2015 inleddes den permanenta utbyggnaden av högskolan, och höstterminen 2018 fanns det som tidigare nämnts 349 300 registrerade studenter i högskolan.

I samband med 1977 års högskolereform, då kvinnodominerade utbildningar som lärar- och vårdutbildningar införlivades i högskolan, ökade andelen kvinnor. Före 1977 var det fler män än kvinnor som studerade i högskolan, men sedan dess har andelen kvinnor alltid varit större än andelen män. Andelen kvinnor har ökat under perioden, men könsfördelningen bland de svenska studenterna har sedan början på 2000-talet hållit sig kring 38–40 procent män och 60–62 procent kvinnor. Höstterminen 2018 var andelen kvinnor drygt 61 procent.

Allt vanligare att studera på distans

Det vanligaste sättet att bedriva studier på i högskolan är i utbildning som bedrivs på campus. Höstterminen 2018 studerade 273 000 studenter enbart på campus (78 procent), vilket var en liten minskning i jämförelse med föregående hösttermin (se figur 9).

Däremot ökade antalet distansstudenter relativt mycket. Distansutbildning definieras i statistiken som utbildning baserad på undervisning där lärare och studenter den mesta tiden är rumsligt och tidsmässigt åtskilda. Distansutbildning har utvecklats för att öka utbildningars tillgänglighet och för att bredda lärosätenas rekryteringsbas. Under de senaste decennierna har olika former av distansutbildning utvecklats, och det finns nu allt från i huvudsak campusutbildning med inslag av nätbaserad undervisning till helt nätbaserade utbildningar utan några obligatoriska träffar.

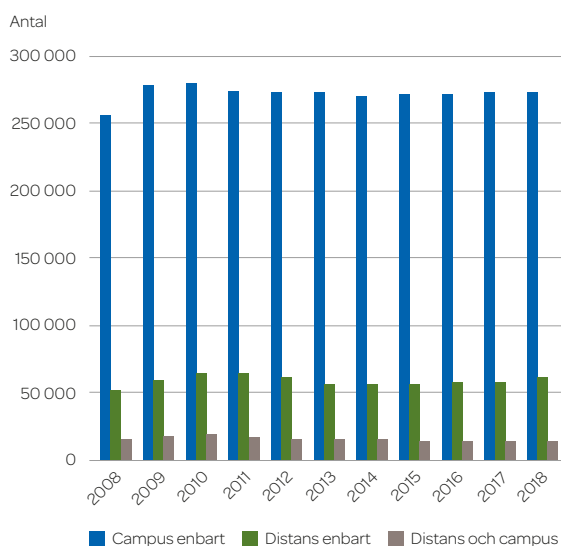
Under perioden höstterminerna 2002–2011 ökade antalet studenter som läste på distans kraftigt, vilket medförde att 65 200 studenter läste enbart på distans höstterminen 2011. Därefter minskade antalet distansstudenter under de följande två terminerna, för att sedan ligga relativt stabilt på omkring 57 300 studenter. Men under de tre senaste höstterminerna har antalet distansstudenter ökat.

Höstterminen 2018 ökade antalet studenter som studerade enbart på distans till 62 490, det vill säga samma nivå som höstterminen 2011. Detta innebär en ökning med drygt 4 240 studenter på ett år och med 4 740 studenter på två år. Den stora ökningen stod kvinnorna för, men även antalet män som läste på distans ökade. Jämfört med föregående hösttermin ökade antalet kvinnor med drygt 2 830 studenter till 43 580 och antalet män med 1 410 studenter till 18 910. Bland dem som läste enbart på distans var således endast 30 procent män.

Av hela studentpopulationen var det 18 procent som läste enbart på distans hösten 2018, och 4 procent kombinerade studier på campus med studier på distans.

Bland de studenter som enbart läste på distans var utbildning inom juridik och samhällsvetenskap vanligast för både män och kvinnor, följt av humaniora och teologi. Minst

Figur 9. Antal registrerade studenter i enbart campusstudier, antal i distansstudier samt antal som kombinerar distans- och campusstudier ht 2008–ht 2018.

antal distansstudenter fanns det inom det konstnärliga området. Den stora majoriteten av studenterna som läste enbart på distans läste fristående kurser. Flest distansstudenter hösten 2018 hade Umeå universitet med 8 700 studenter och Linnéuniversitetet med 8 320 studenter.

Ämnesområdet juridik och samhällsvetenskap har flest studenter

Studenterna i högskolan är registrerade på kurser inom olika ämnesområden som är en övergripande gruppering av olika ämnen i högskolan. Det enskilt största ämnesområdet läsåret 2017/18 var, liksom tidigare år, juridik och samhällsvetenskap med 208 200 studenter, vilket var en liten ökning jämfört med föregående år (se tabell 5). Det näst största området var humaniora och teologi som hade färre än hälften så många studenter (94 500). Det konstnärliga området hade minst antal studenter (12 600), vilket var en ökning med 600 studenter jämfört med föregående läsår. Fördelningen av antalet studenter mellan ämnen har varit ungefär densamma under de senaste läsåren.

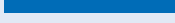

Inom alla områden utom teknik och naturvetenskap var det flera kvinnor än män bland studenterna. Teknik var det mest mansdominerade ämnesområdet med 66 procent män, medan vård och omsorg var det mest kvinnodominerade området med 84 procent kvinnor.

Ämnesområdet med jämnast könsfördelning var naturvetenskap med 46 procent kvinnor och 54 procent män. För mer information se *Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2017/18*, UF 20 SM 1801, UKÄ och SCB.

Fler studenter på avancerad nivå

Under de senaste åren läser en större andel av studenterna på avancerad nivå. Läsåret 2017/18 var andelen 27 procent, vilket var en liten ökning jämfört med föregående läsår (se tabell 5). Störst andel studenter på avancerad nivå var det inom ämnesområdet medicin och odontologi med 33 procent, vilket var i nivå med läsåret innan. Medicin och odontologi var också det område med störst skillnad mellan kvinnor och män – 40 procent av männen läser på avancerad nivå men endast 30 procent av kvinnorna. I övriga områden var skillnaderna mellan män och kvinnor inte så stora. Lägst andel studenter på avancerad nivå var det inom ämnesområdet humaniora och teologi med drygt 9 procent, vilket var i nivå med läsåret innan. Den långsiktiga trenden är att andelen som läser på avancerad nivå ökar. Jämfört med förra läsåret var andelen studenter på avancerad nivå lika stor eller lite större inom alla ämnesområden, förutom inom det konstnärliga området där det var en liten minskning.

Tabell 5. Antalet registrerade studenter i högskolan per område läsåret 2017/18 samt andel registrerade studenter på avancerad nivå, uppdelat på kvinnor och män. Antalsuppgifterna är avrundade till närmaste tiotal. Procenttalen är avrundade till närmaste heltal.

	Antal	Kvinnor	Könsfördelning (%)		Andel på avancerad nivå (%)		
			Män	Totalt	Kvinnor	Män	
Totalt	405 500	61		39	27	26	28
Juridik och samhällsvetenskap	208 200	64		36	23	24	22
Humaniora och teologi	94 500	62		38	9	10	9
Teknik	82 000	34		66	32	29	33
Naturvetenskap	72 400	46		54	21	23	20
Vård och omsorg	39 660	84		16	29	30	25
Medicin och odontologi	34 270	73		27	33	30	40
Övrigt område	22 350	60		40	19	18	20
Konstnärligt område	12 600	60		40	17	18	17
Okänt	7 740	58		42			

LÄRARLEDD TID I DEN SVENSKA HÖGSKOLAN

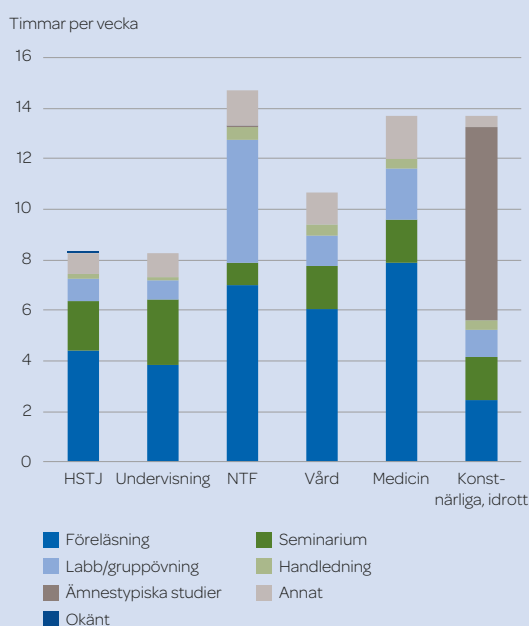
Den lärarledda tid som studenter erbjuds vid svenska lärosäten har varit föremål för debatt. Det har bland annat diskuterats att omfattningen av undervisningen i vissa ämnen är för låg och att undervisningstiden har minskat över tid. I rapporten *Lärarledd tid i den svenska högskolan – En studie av scheman*, Rapport 2018:15, UKÄ har den lärarledda undervisningstiden undersökts genom analyser av scheman från kurser som gavs höstterminerna 2007, 2014 och 2017.

Studien visar att på totalnivå får en student på en svensk högskola i genomsnitt 11 timmar lärarledd undervisning per vecka under sin första termin på högskolan. Endast mycket små förändringar har skett mellan 2007 och 2017. Även när undervisningstiden bryts ner på utbildningsområden förefaller undervisningstiden vara relativt stabil över tid.

Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå baseras dels på antalet helårsstudenter, dels på antalet helårsprestationer. Ersättningen varierar kraftigt beroende på vilket utbildningsområde en kurs tillhör. Lärosätena kan omfördela dessa resurser på det sätt de finner mest ändamålsenligt, men ersättningsbeloppen sätter i praktiken ändå tydliga ramar för hur mycket resurser kurser inom olika utbildningsområden får. Ersättningen till utbildningsområdena NTF (naturvetenskapligt, tekniskt och farmaceutiskt) är nästan dubbelt så hög som den till utbildningsområdena HSTJ (humanistiskt, samhällsvetenskapligt, teologiskt och juridiskt). Den lärarledda tiden är också nästan dubbelt så hög inom NTF – 8 timmar per vecka för HSTJ och 15 timmar per vecka för NTF (se figur 10). Minst lärarledd undervisningstid får studenter som läser kurser inom området undervisning, det vill säga kurser som huvudsakligen ges inom lärarprogrammen. Detta trots att ersättningen till området undervisning är högre än till HSTJ, dock lägre än till NTF. Områdena vård och medicin erhåller högre ersättningsbelopp än NTF, men erbjuder mindre lärarledd undervisningstid – 11 respektive 14 timmar per vecka. I gruppen konstnärliga ämnen och idrott ingår utbildningsområden som erhåller de högsta ersättningsbeloppen. Analyserna av scheman visar dock att studenter som läser kurser inom dessa områden ändå inte får mer lärarledd undervisning, 14 timmar per vecka. Det finns ingen reglerad eller överenskommen nedre gräns för hur mycket lärarledd undervisningstid en student ska erbjudas. En siffra som ändå ofta refereras till gällande HSTJ är 9 timmar per vecka. Denna siffra kommer från de förarbeten som låg till grund införandet av dagens ersättningssystem. Baserat på denna gräns har 64 procent av kurserna inom HSTJ för lite undervisning.

Givet en viss mängd lärarledd undervisning kan studenter erhålla olika andelar undervisning i storgrupp (traditionella föreläsningar) respektive gruppindelad undervisning. En jämförelse av hur mycket av undervisningen som ges som föreläsningar visar att det varierar från i genomsnitt 3 timmar per vecka i gruppen konstnärliga ämnen och idrott till 8 timmar per vecka inom utbildningsområdet medicin, med övriga utbildningsområden däremellan. Per utbildningsområde motsvarar det omkring 50 procent av all undervisning. Undantaget är gruppen konstnärliga ämnen och idrott som har relativt sett lite undervisning i form av föreläsningar. Detta visar att alla undersökta utbildningsområden utom de i gruppen konstnärliga ämnen och idrott har relativt sett lika stor mängd föreläsningar – omkring 50 procent. Resultaten tyder på att högre prislappar inte i någon större utsträckning resulterar i mer gruppindelad undervisning. För mer information se *Lärarledd tid i den svenska högskolan – En studie av scheman*, Rapport 2018:15, UKÄ.

Figur 10. Genomsnittligt antal timmar per vecka av lärarledd undervisning per utbildningsområde, uppdelat på undervisningsformer. För varje utbildningsområde är uppgifter från de tre terminerna sammanslagna.

Stora skillnader mellan lärosäten

Antalet registrerade studenter per lärosäte varierade från under 100 till nästan 45 000 under läsåret 2017/18. Stockholms universitet var störst med knappt 45 000 registrerade studenter på grundnivå och avancerad nivå, följt av Uppsala universitet och Göteborgs universitet med drygt 39 000 studenter vardera samt Lunds universitet med knappt 35 000 studenter. Minst antal studenter hade flera av de konstnärliga högskolorna och de enskilda utbildningssamordnarna samt Försvarshögskolan med färre än 1 000 studenter läsåret 2017/18.

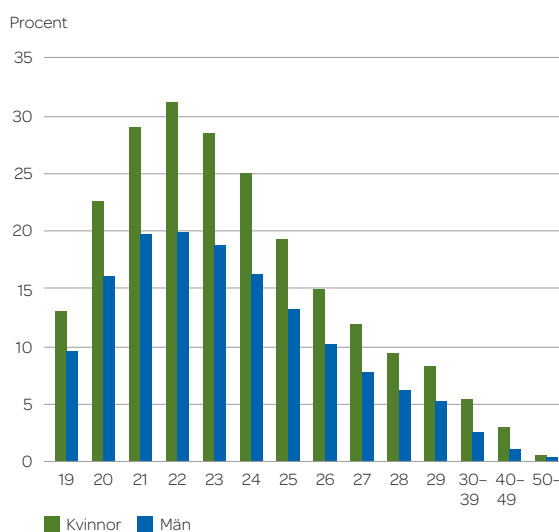
På det stora flertalet lärosäten var kvinnor i majoritet, liksom i högskoleutbildningen totalt sett. På cirka vart fjärde lärosäte var könsfördelningen jämn, det vill säga i intervallet 60–40 procent kvinnor och män. Störst andel män, 65–68 procent, var det på de tekniskt inriktade lärosätena Kungl. Tekniska högskolan, Chalmers tekniska högskola samt Försvarshögskolan. Se tabell 11 i slutet av kapitlet för mer uppgifter över antalet studenter per lärosäte.

Deltagandet i högskoleutbildning högst vid 22 års ålder

Andelen av befolkningen som studerar i högskolan varierar mellan olika åldersgrupper (se figur 11), men högst är studiedeltagandet i åldrarna 21–23 år. Liksom tidigare år återfanns det största deltagandet bland 22-åringarna, där 25 procent av befolkningen studerade på grundnivå eller avancerad nivå höstterminen 2018. Detta är en liten minskning jämfört med föregående hösttermin. I samtliga åldrar eller åldersgrupper är deltagandet större bland kvinnor än män, och som visats i tidigare avsnitt är skillnaderna ganska stora. Störst skillnad är det vid 22 års ålder. Bland kvinnor var det 31 procent av 22-åringarna som studerade, jämfört med 20 procent av männen. Vid 19 års ålder var skillnaden mellan kvinnor och män endast 3 procentenheter, men tre år senare har skillnaden alltså vuxit till 11 procentenheter.

Under de senaste åren har som tidigare visats andelen yngre studenter i högskolan minskat. Hösten 2013 var andelen studenter som var 24 år eller yngre 52 procent. Därefter har andelen minskat till lite drygt 47 procent hösten 2018.

Figur 11. Andel av befolkningen i olika åldrar som var registrerade i utbildning på grundnivå eller avancerad nivå ht 2018.

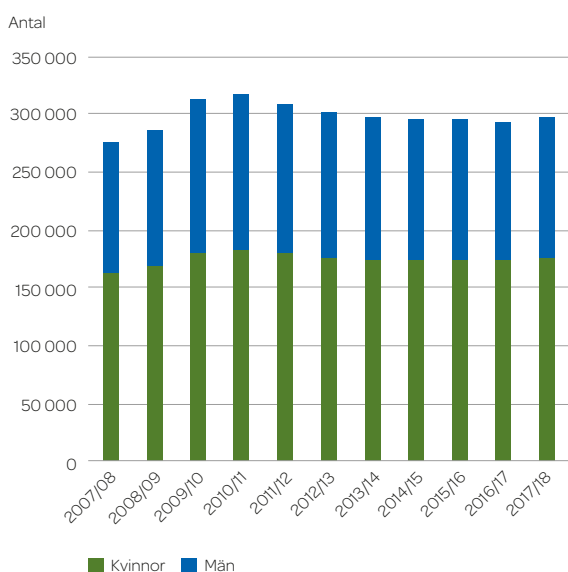
Utbildningsvolym mätt i helårsstudenter

I detta avsnitt beskrivs den volymmässiga utvecklingen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå, mätt i antalet helårsstudenter. Till skillnad från föregående avsnitt är det inte studentpopulationen – det vill säga individerna som här är i fokus, utan utbildningens omfattning och inriktning. Med helårsstudenter menas registrerade studenter som har räknats om till helårsekvivalenter genom att dividera summan av studenternas kursregistreringspoäng med 60 (60 högskolepoäng motsvarar ett års heltidsstudier). Eftersom inte alla studenter är registrerade på heltid hela läsåret, finns det färre helårsstudenter än registrerade studenter.

Helårsstudenterna ökade för första gången sedan läsåret 2010/11

Läsåret 2017/18 uppgick antalet helårsstudenter till 297 300 jämfört med 293 800 läsåret 2016/17 (se figur 12). Det är en ökning med cirka 3 500 helårsstudenter, vilket motsvarar en ökning på drygt 1 procent. Av helårsstudenterna 2017/18 var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Den sjunkande trenden sedan 2010/11 är därmed bruten. Det är främst två saker som påverkar utbildningsvolymen: dels studenternas

Figur 12. Antalet helårsstudenter läsårerna 2007/08–2017/18.

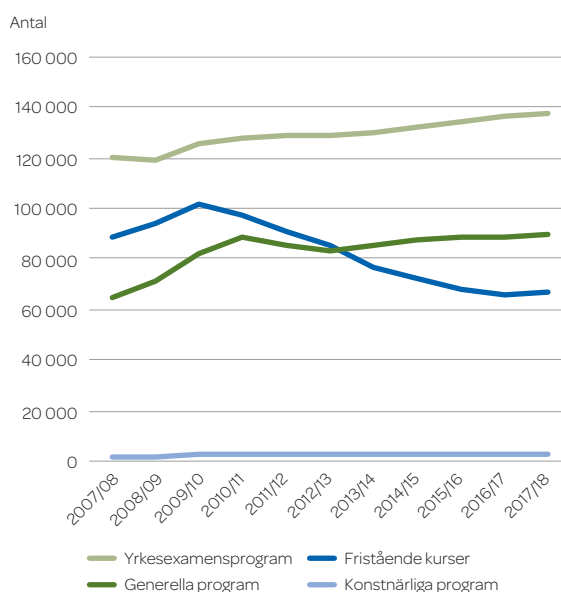

efterfrågan, dels anslagets storlek. Sett i ett längre perspektiv har antalet helårsstudenter ökat kraftigt. I början av 1990-talet fanns det ungefär 150 000 helårsstudenter. I början av 2000-talet hade antalet mer än fördubblats och uppgick till 300 000 och 2017/18 fanns det alltså 297 300 helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå.

Programmen fortsätter att öka i volym

Läsåret 2017/18 hade yrkesexamensprogrammen 137 800 helårsstudenter, det vill säga 46 procent av utbildningsvolymen (se figur 13). Generella program utgjorde 30 procent och konstnärliga program 1 procent av den totala utbildningsvolymen. Resterande 22 procent utgjordes av fristående kurser. Fristående kurser har fortsatt sin nedåtgående trend som andel av högre utbildning, men bryter den negativa utvecklingen i absoluta tal. Läsåret 2007/08 utgjorde dessa 32 procent av utbildningsvolymen, och läsåret 2017/18 var motsvarande andel 22 procent. Generella program har i stället ökat andelsmässigt från 24 till 30 procent. En delförklaring till denna förändring i utbildningssammansättningen är troligen att många fristående kurser tydligare har införlivats i strukturen för

Figur 13. Antal helårsstudenter på yrkesexamensprogram, generella program, konstnärliga program och fristående kurser läsårerna 2007/08–2017/18.

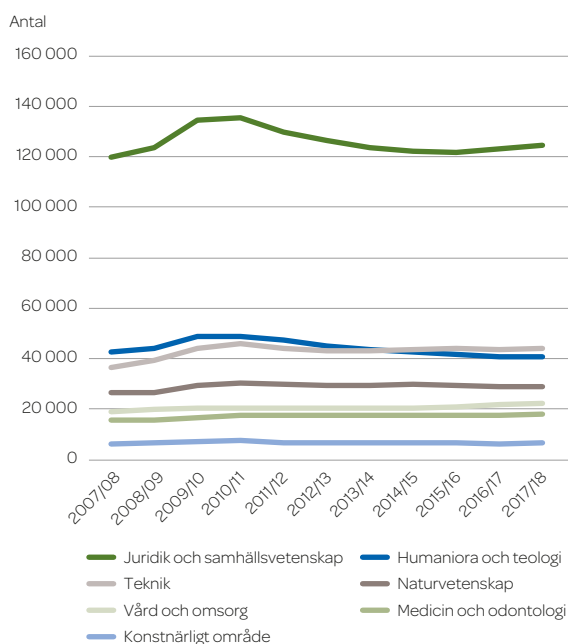

generella program och därmed inte längre läses som fristående kurser. Jämfört med föregående läsår ökade yrkesexamensprogram med 2 000 helårsstudenter läsåret 2017/18, och generella program ökade med 1 400 helårsstudenter. De övriga förändringarna var små. Sedan toppen 2009/10 har fristående kurser minskat från 101 100 till 66 400 helårsstudenter.

Det största ämnesområdet är juridik och samhällsvetenskap

Juridik och samhällsvetenskap är det i särklass största ämnesområdet. Läsåret 2017/18 fanns det 124 700 helårsstudenter inom juridik och samhällsvetenskap, vilket motsvarar 42 procent av utbildningsvolymen (se figur 14). Teknik utgjorde cirka 15 procent, humaniora och teologi 14 procent samt naturvetenskap 10 procent. Resterande ämnesområden utgjorde tillsammans mindre än 20 procent av den totala utbildningsvolymen. Fördelningen av helårsstudenter mellan de olika ämnesområdena såg ungefär likadan ut som föregående läsår. Jämfört med föregående läsår ökade antalet helårsstudenter inom juridik och samhällsvetenskap med 1 700, vilket därmed var den största ökningen. Teknik ökade med 600 helårs-

Figur 14. Antal helårsstudenter inom de sju största ämnesområdena läsåren 2007/08–2017/18.

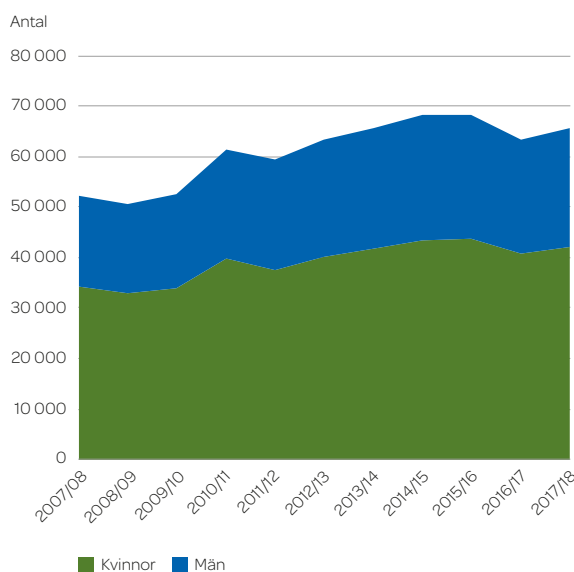
studenter, vilket därmed var den nästa största ökningen. De övriga förändringarna var mindre än 500 helårsstudenter. I ett längre perspektiv har fördelningen mellan de olika ämnesområdena varit relativt stabil. Men läsåret 2014/15 blev teknik större än humaniora och teologi, och läsåret 2017/18 var teknik fortsatt det näst största ämnesområdet. För statistik över antalet helårsstudenter uppdelat på lärosäte, se tabell 11 i slutet av detta kapitel.

Examinerade

När en student är klar med sina studier och uppfyller kraven i examensordningen för en utbildning kan han eller hon begära att få ut ett examensbevis. En examen kan ses som ett bevis på att studenten har tillgodogjort sig kunskaper upp till en viss nivå. Det är emellertid inte alla studenter som avlägger en examen. Bland dem som inte tar ut någon examen finns till exempel studenter som läser en kortare tid på fristående kurser, personer som avbryter sina studier i förtid och personer som fullföljt sina studier men aldrig begär ut något examensbevis.

Uppgifter om antalet examinerade per lärosäte finns i tabell 11 i slutet av kapitlet.

Figur 15. Antal examinerade studenter läsåren 2007/08–2017/18, fördelat på kvinnor och män.

Fler examinerade

Antalet examinerade studenter på grundnivå och avancerad nivå ökade läsåret 2017/18 i jämförelse med läsåret 2016/17 med 2 200 personer och uppgick till 65 600 personer (42 100 kvinnor och 23 500 män). Ökningen gällde både kvinnor och män.

Även i ett längre tidsperspektiv har antalet examinerade studenter ökat (se figur 15). Läsåren 2007/08–2009/10 examinerades omkring 50 000 personer årligen. Därefter ökade antalet, och läsåren 2014/15 och 2015/16 uppnåddes det högsta antalet examinerade hittills med cirka 68 300 personer respektive läsår. Denna ökning kan förklaras av en ökning av antalet nybörjare i högskolan några år tidigare.

Könsfördelningen har varit densamma sedan läsåret 2007/08, knappt två tredjedelar av de examinerade är kvinnor och drygt en tredjedel män. Vidare var 6 500 av de examinerade inresande studenter läsåret 2017/18. Läs mer om detta i kapitlet *Internationell studentmobilitet*.

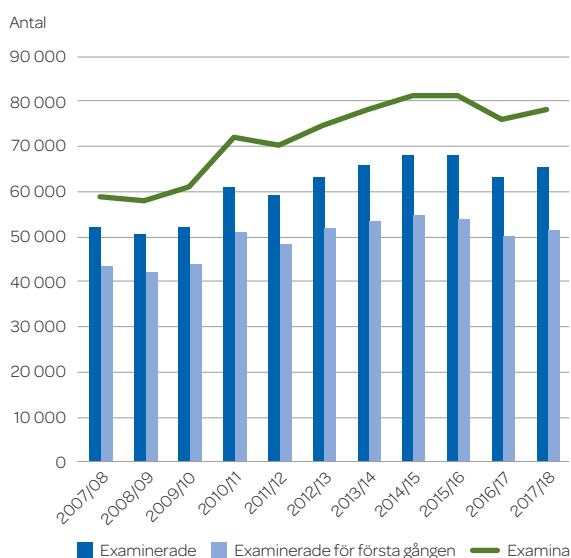
Antalet examinerade studenter, det vill säga de studenter som har avlagt examen under ett läsår, är inte detsamma som antalet utfärdade examina under läsåret, eftersom många examinerade avlägger mer än en examen under samma läsår.

Läsåret 2017/18 utfärdades 78 000 examina – 50 000 till kvinnor och 28 000 till män. Antalet examina var alltså betydligt högre än antalet examinerade samma läsår (65 600 personer). Det finns främst två förklaringar till detta. Dels kan en student begära dubbla examensbevis, vanligtvis en yrkesexamen och en generell examen – på samma meriter. Detta är vanligt förekommande inom vårdutbildningar och teknikutbildningar. Till exempel tog 65 procent av de som tog en sjuksköterskeexamen och 53 procent av de som tog en civilingenjörsexamen också ut en generell examen under läsåret 2017/18. Dels kan en student avlägga två olika examina samma läsår, till exempel en kandidatexamen i början av året och en magisterexamen i slutet av året.

Ett annat mått på utflödet av högskoleutbildade till arbetsmarknaden är de studenter som för första gången examineras på grundnivå och avancerad nivå. Läsåret 2017/18 var det 51 400 som examinerades för första gången. Det innebär att av alla som examinerades var det 78 procent som tog ut en första examen, och 22 procent som redan tidigare hade en eller fler examina. Andelen som examinerades för första gången var lägre bland kvinnor än bland män, 76 procent i jämförelse med 82 procent. En förklaring till det är att kvinnor i större utsträckning än män fortsätter med utbildningar på avancerad nivå och därmed tar ut en andra examen.

Figur 16. Antal examinerade, förstagångsexaminerade respektive examina läsåren 2007/08–2017/18.

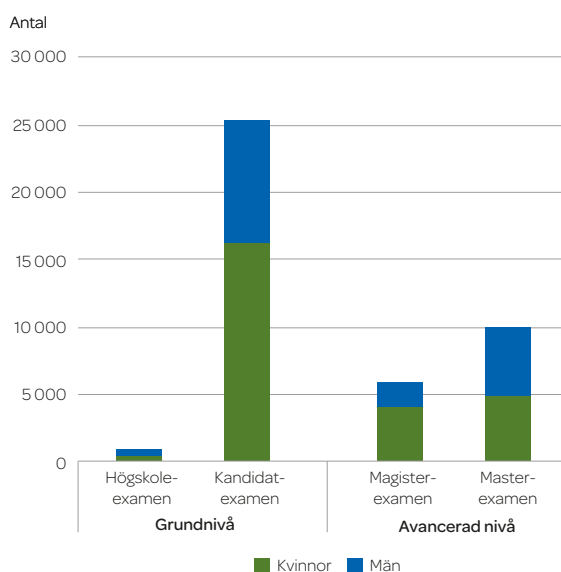
Vanligast med generella examina

Det finns tre typer av examina: generella examina, yrkesexamina och konstnärliga examina. Dessa delas in på grundnivå och avancerad nivå. För att få studera till en generell examen på avancerad nivå ska man normalt sett först ha avlagt en examen på grundnivå. Det var vanligast att ta en generell examen – 40 500 studenter (62 procent kvinnor och 38 procent män) tog antingen en högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen eller en masterexamen läsåret 2017/18.

Skillnaden mellan kvinnor och män var större på grundnivå än på avancerad nivå. På grundnivå var 66 procent av de examinerade kvinnor och 34 procent män, medan motsvarande för avancerad nivå var 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Fördelningen mellan grundnivå och avancerad nivå och vilka typer av examen som är vanligast varierar mellan lärosätena. På universiteten var en relativt hög andel av det totala antalet utfärdade generella examina på avancerad nivå. Exempelvis var över 60 procent av de utfärdade generella examina på avancerad nivå på både Kungl. Tekniska högskolan och Chalmers tekniska högskola. Det gällde dock inte de nyare universiteten (Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Örebro universitet och Malmö universitet),

Figur 17. Antal examinerade studenter med generell examen läsåret 2017/18.

där 19–30 procent av utfärdade generella examina var på avancerad nivå läsåret 2017/18. I detta avseende liknade de nyare universiteten många av högskolorna, vars utfärdade examina till större andel var på grundnivå. Undantaget var Gymnastik- och idrottshögskolan, där 55 procent av antalet utfärdade generella examina var på avancerad nivå. En förklaring till skillnaderna i fördelningen mellan grundnivå och avancerad nivå är att andelen inresande studenter varierar mellan lärosätena. De stora universiteten har i regel en högre andel inresande studenter bland de examinerade än de nyare universiteten och högskolorna, och de inresande studenterna studerar i stor utsträckning på avancerad nivå.

De konstnärliga högskolorna utfärdade jämförelsevis få examina, men en förhållandevis stor andel av dessa var på avancerad nivå.

Flest examinerade inom samhällsvetenskaplig utbildning

Av de olika utbildningsinriktningarna för generella examina var samhällsvetenskap, juridik, handel och administration störst, med totalt 15 420 examinerade (9 730 kvinnor och 5 690 män) läsåret 2017/18 (se figur 18). Inriktningen hälso- och sjukvård samt social omsorg var näst störst samma läsår, med totalt 8 750 examinerade (7 280 kvinnor och 1 470 män). Minst antal examinerade var det inom lant- och skogsbruk samt djursjukvård med 190 examinerade personer.

I jämförelse med läsåret 2016/17 var det inga större förändringar inom någon inriktning förutom lant- och skogsbruk samt djursjukvård, där antalet examinerade har minskat med en femtedel.

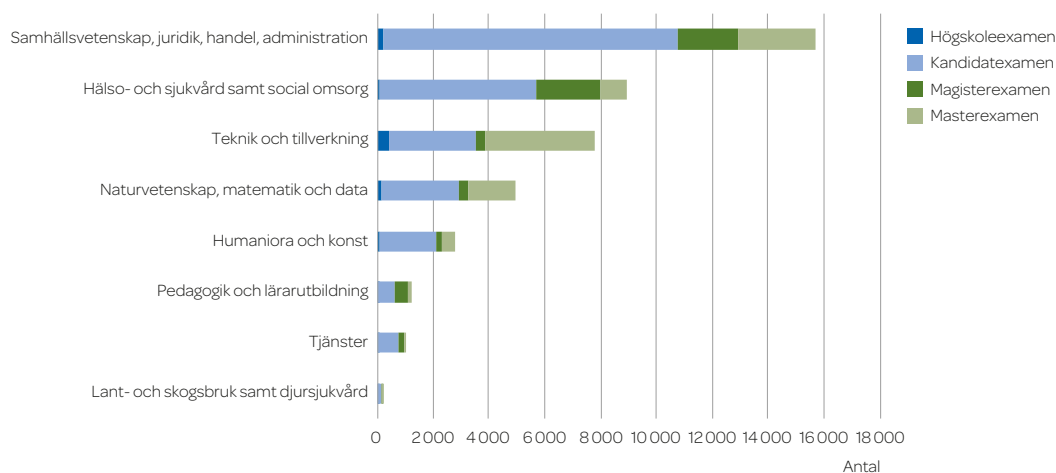
Den senaste tioårsperioden har antalet examinerade ökat inom alla inriktningar, med undantag för inriktningen pedagogik och lärarutbildning, där antalet examinerade minskat något i jämförelse med läsåret 2007/08. Bland övriga inriktningar har antalet examinerade ökat mest inom inriktningen samhällsvetenskap, juridik, handel och administration.

Sjuksköterskeexamen störst bland yrkesexamina

Under läsåret 2017/18 var det 33 600 personer som avlade en yrkesexamen, och av dem var 69 procent kvinnor och 31 procent män. Dessa utfärdades inom ett 60-tal olika yrkesexamensprogram – men 12 program stod för nästan 80 procent av samtliga yrkesexamina eftersom de allra flesta program är så pass små.

De yrkesexamina som utfärdades i störst antal var sjuksköterskeexamen följt av civilingenjörsexamen, förskollärarexamen, specialistsjuksköterskeexamen, högskoleingenjörsexamen och ämneslärarexamen (se tabell 6). De vanligaste yrkesexamina bland män var civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen, medan det för kvinnor var sjuksköterskeexamen och förskollärarexamen.

Figur 18. Antal examinerade studenter med en generell examen efter SUN-inriktning, läsåret 2017/18. SUN står för Svensk utbildningsnomenklatur.

Om de olika lärarexamina slås samman, så utgjorde de en fjärdedel av de yrkesexamina som utfärdades läsåret 2017/18. Lärarexamen, som 2011 ersattes av fyra olika examina (förskollärarexamen, grundlärarexamen, yrkeslärarexamen och ämneslärarexamen) utfärdades fortfarande i stor utsträckning läsåret 2017/18, men kommer alltmer att ersättas av de nya examina. Könsskillnaderna var stora. Störst skillnad rådde för personer med förskollärarexamen, där 94 procent var kvinnor och 6 procent var män. Lägst skillnad mellan könen fanns bland personer med ämneslärarexamen (58 procent kvinnor och 42 procent män).

I jämförelse med läsåret 2016/17 var det små förändringar i antalet personer som tog en sjuksköterskeexamen respektive en civilingenjörsexamen. Antalet personer som avlade en juristexamen ökade med cirka 200 personer, medan antalet som avlade en läkarexamen var oförändrat. Mest minskade antalet personer som tog en lärarexamen, vilket är en följd av att denna examen har ersatts av fyra nya examina. Läs mer om detta i avsnittet *Läraryrket*.

Konstnärliga examina ökade

Konstnärliga examina infördes 2007 och har sedan dess ökat kraftigt, från cirka 300 examinerade läsåret 2008/09 till cirka 1 100 läsåret 2017/18. Jämfört med föregående läsår var det

BEDÖMNING AV UTLÄNDSKA UTBILDNINGAR

Utöver dem som avlägger examen vid svenska universitet och högskolor tillförs den svenska arbetsmarknaden också de högskoleutbildade som har invandrat till Sverige eller av någon annan anledning har studerat i ett annat land.

Under 2018 utfärdade Universitets- och högskolerådet (UHR) 8 340 utlåtanden. Den vanligaste bedömningsjämförelsen var kandidatexamen, där 5 350 utbildningar ansågs motsvara en svensk kandidatexamen. Därefter kom 1 030 magisterexamen, 380 högskoleexamen, 160 masterexamen och 160 doktorsexamen. Bland yrkesexamina gällde de flesta utlåtandena ingenjörutbildningar – 920 bedömdes motsvara högskoleingenjörsexamen och 340 civilingenjörsexamen. De inkomna ansökningarna för bedömning under 2018 omfattade ett antal utbildningsländer. Klart flest ansökningar avsåg Syrien (1 520). Därefter följde Irak (660), Iran (630), Indien (590), Storbritannien (340), Ryssland (330), USA (300) och Pakistan (290).

Om en utländsk utbildning gäller arbete inom hälso- och sjukvården, där legitimation krävs, så är det Socialstyrelsen som gör bedömningen och utfärdar legitimationen. De senaste uppgifterna som finns tillgängliga är från 2017. Då utfärdade Socialstyrelsen cirka 2 100 legitimationer för personer med utländsk utbildning, varav cirka 1 060 var läkarlegitimationer och 450 sjuksköterskelegitimationer. Antalet kan jämföras med att Socialstyrelsen samma år utfärdade cirka 10 160 legitimationer till personer med svensk utbildning.

På motsvarande sätt gör Skolverket prövningar för lärarlegitimation. Under 2018 utfärdade Skolverket legitimationer till 610 personer med utländsk lärar- och/eller förskolläraryrketutbildning.

Källa: UHR, Socialstyrelsen och Skolverket.

Tabell 6. De tolv yrkesexamina med flest antal examinerade läsåret 2017/18, könsfördelning och förändring i jämförelse med läsåret 2016/17.

	Könsfördelning (%)			Förändring i antal jämfört med 2016/17
	Totalt	Kvinnor	Män	
Sjuksköterskeexamen	4 290	86	14	70
Civilingenjörsexamen	4 080	33	67	100
Förskollärarexamen	2 660	94	6	280
Specialistsjuksköterskeexamen	2 400	85	15	80
Högskoleingenjörsexamen	2 360	31	69	100
Ämneslärarexamen	2 070	58	42	480
Grundlärarexamen	2 030	80	20	280
Socionomexamen	1 900	86	14	-30
Juristexamen	1 530	62	38	210
Läkarexamen	1 350	56	44	0
Lärarexamen	1 060	72	28	-480
Civilekonomexamen	940	57	43	-30

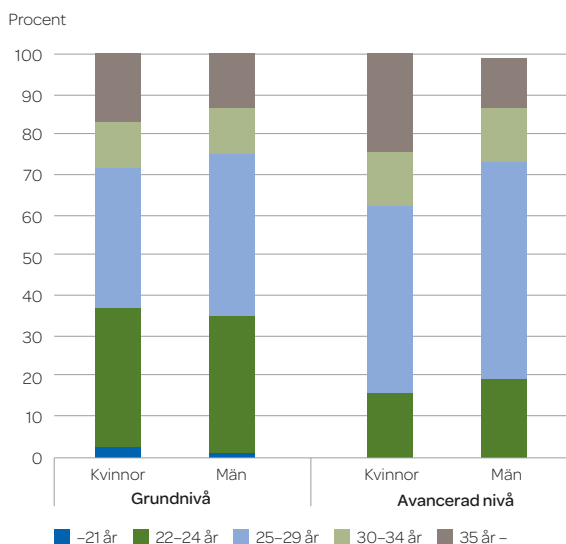
cirka 140 fler examinerade. Könsfördelningen var förhållandevis jämn med 60 procent kvinnor och 40 procent män bland de som tog en konstnärlig examen läsåret 2017/18. Under den senaste tioårsperioden har dock könsfördelningen blivit något mera ojämn – läsåret 2008/09 var det 55 procent kvinnor och 45 procent män som examinerades.

Färre män än kvinnor var över 35 år vid examen

Det finns vissa skillnader mellan könen när det gäller ålder vid tid för examen (se figur 19). På grundnivå var 35 procent av kvinnorna respektive 34 procent av männen mellan 22 och 24 år när de tog examen. Av männen var 40 procent mellan 25 och 29 år vid examen, men bara 35 procent av kvinnorna. Däremot var det en högre andel kvinnor än män som var över 35 år när de tog examen: 17 procent i jämförelse med 13 procent.

På avancerad nivå är studenterna naturligt nog äldre när de avlägger examen. För både män och kvinnor var den i särklass vanligaste åldern vid examen mellan 25 och 29 år, 46 procent av kvinnorna och 54 procent av männen. Även på avancerad nivå var fler kvinnor än män över 35 år när de tog examen: 25 procent jämfört med 12 procent.

Figur 19. Antal av de examinerade som examinerats vid olika åldrar efter utbildningsnivå och kön, läsåret 2017/18. Notera att intervallen i ålderskategorierna är olika stora.

Andelen högutbildade kvinnor fortsätter öka

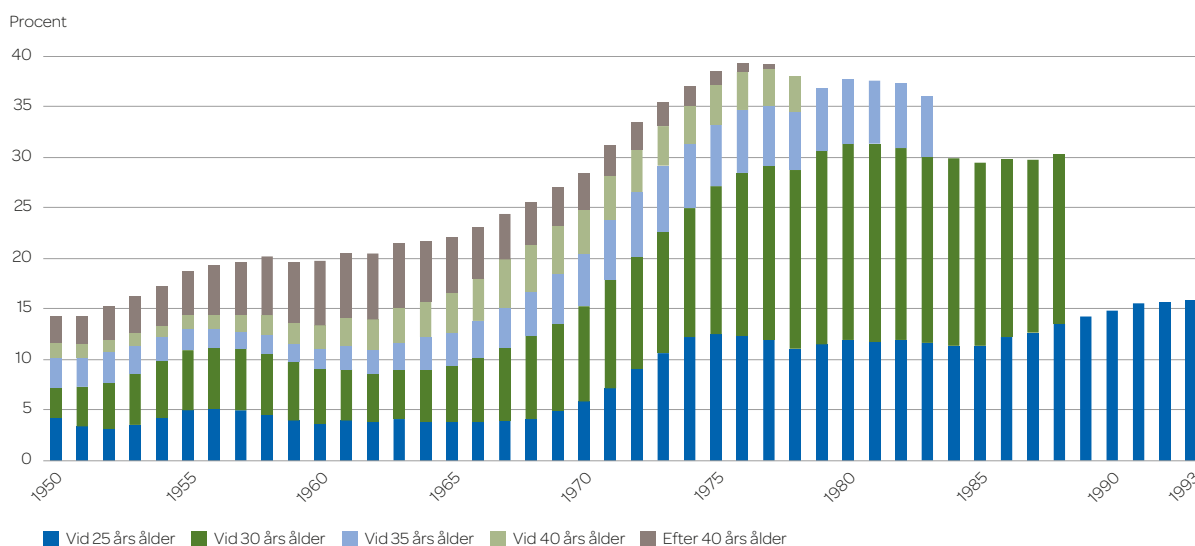
Utbildningsnivån i befolkningen har ökat stadigt sedan 1950-talet och allt fler har en examen efter minst tre års högskoleutbildning, vilket här räknas som högutbildad. Årskullarna födda mellan 1950 och 1993 har följts upp vid olika åldrar: vid 25, 30, 35 och 40 års ålder samt efter 40 års ålder (se figur 20a och 20b). Den yngsta årskullen som har gått att följa upp är den som är född 1993, och den följs upp vid 25 års ålder. Inresande studenter ingår inte i dessa uppgifter.

Av årskullarna födda i början av 1950-talet var cirka 14 procent högutbildade enligt denna definition. Nivån steg sedan till cirka 16 procent bland dem som föddes i mitten av 1950-talet. Från och med dem som föddes i mitten av 1960-talet ökade sedan andelen högutbildade för varje årskull, och i den senaste årskull som har kunnat följas till 40 års ålder (årskullen född 1977) hade 31 procent minst en treårig högskoleexamen uppföljningsåret 2017/18. I de yngsta årskullarna var omkring 11 procent högutbildade vid 25 års ålder, och den andelen har varit relativt oförändrad de tre senaste läsåren.

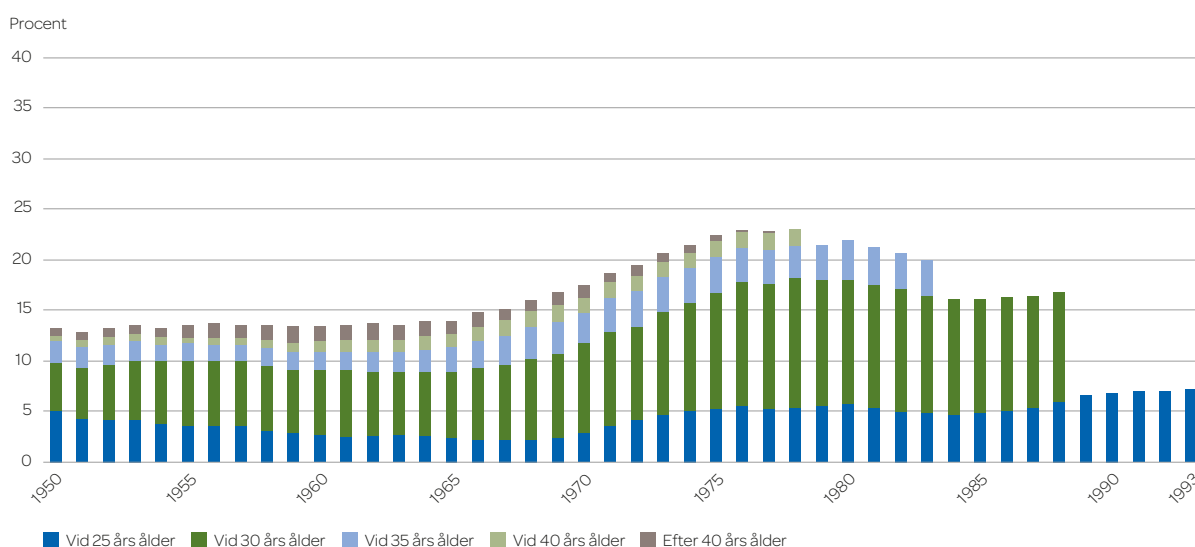
Kvinnor har ökat sin utbildningsnivå i avsevärt högre utsträckning än män. I början av 1950-talet var ungefär lika många kvinnor som män högutbildade i befolkningen, men därefter har kvinnorna ökat sin utbildningsnivå betydligt mer än männen. För de som var födda 1960 var skillnaden i utbildningsnivå mellan könen 6 procentenheter och för de som föddes 1970 hade den ökat till 11 procentenheter. År 2018 var 39 procent av kvinnorna födda 1977 högutbildade vid 40 års ålder, medan det bland män födda samma år bara var 23 procent som var högutbildade.

I detta sammanhang kan det vara värt att notera att andelen 19-åringar som påbörjade en högskoleutbildning sjönk åren 2013–2017 (läs mer om detta i avsnittet *Nybörjare i den svenska högskolan*). Därmed kommer troligen även andelen högutbildade i den yngsta årskullen att minska om några år.

Figur 20a. Andel av kvinnor födda mellan 1950 och 1993 som vid 25, 30, 35 och 40 års ålder eller senare avlagt en examen efter minst tre års högre utbildning vid uppföljningen 2018.

Figur 20b. Andel av män födda mellan 1950 och 1993 som vid 25, 30, 35 och 40 års ålder eller senare avlagt en examen efter minst tre års högre utbildning vid uppföljningen 2018.

Genomströmning

Medan antalet examinerade är ett resultatmått som är användbart för att uppskatta inflödet på arbetsmarknaden, kan det behövas andra mått för att beskriva genomströmningen på de olika utbildningarna. Tre sådana mått är kvarvaro det andra läsåret, examensfrekvens och prestationsgrad. Dessa mäter alla på olika sätt studenters genomströmning.

Högst kvarvaro på läkarutbildningen

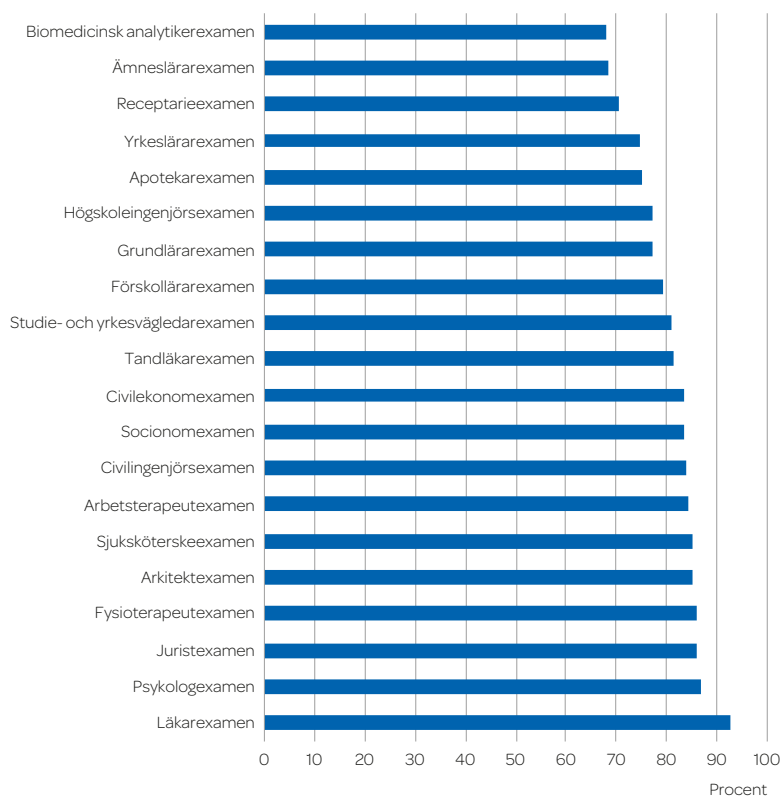
För studenter på yrkesexamensprogrammen är måttet kvarvaro läsåret två en tydlig och tydlig indikation på genomströmning och i slutändan examensfrekvensen. Det har den fördelen att det kräver en relativt kort uppföljningstid och beskriver därför i högre grad nuläget än exempelvis måttet examensfrekvens. Måttet baseras på om en programnybörjare var registrerad på

samma program någon termin under läsår två, vilket innebär att det inte går att utesluta att några av de studenter som klassificeras som "ej kvar" i själva verket har ett längre studieuppehåll. Men då större utbildningar jämförs mot varandra bör sådana enskildheter inte ha någon större betydelse. I figur 21 redovisas andelen studenter som var kvar på utbildningen läsår två för de som påbörjade sina programstudier läsåret 2016/17. Totalt sett var 79 procent kvar på sitt respektive nybörjarprogram det andra läsåret: 82 procent för kvinnor och 76 procent för män. Men denna andel varierade dock mycket mellan de olika yrkesexamensprogrammen. Bland de större programmen var kvarvaron högst på läkarutbildningen, 93 procent följt av psykologutbildningen där 87 procent var kvar läsår två. Lägst var kvarvaron – 68 procent – bland de studenter som påbörjat en utbildning mot en biomedicinsk analytikerexamen och näst lägst kvarvaron var det på ämneslärarutbildningen, 68 procent.

Prestationsgraden ökar

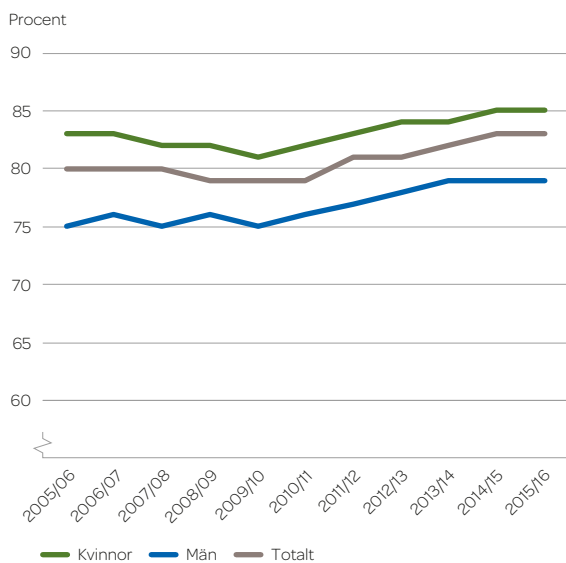
Prestationsgraden är ett mått som visar hur många högskolepoäng studenter tar av de antal högskolepoäng de är registrerade för ett visst läsår. Det beräknas som kvoten mellan studenters totala antal helårsprestationer och antalet helårsstudenter och uttrycks i procent. Vid beräkningen av prestationsgraden är det alltså kursregistreringar som analyseras och olika variabler som är kopplade till dessa. Avklarade poäng för varje kursregistrering följs upp under registreringsperioden och de tre efterföljande terminerna, vilket betyder att uppföljningstiden för prestationsgrad totalt är fyra terminer. De senaste uppgifterna om prestationsgrad som presenteras här är från läsåret 2015/16. Prestationsgrad kan användas som ett mått på genomströmning och är till skillnad från examensfrekvens och kvarvaron tillämpligt på fristående kurser. Detta då de två sistnämnda måtten i allmänhet kräver att studenten följer ett utbildningsprogram. Prestationsgradsmåttet möjliggör därför en

Figur 21. Kvarvaron läsår två för de som påbörjade studier läsåret 2016/17. De 20 största yrkesexamensprogrammen. (Exklusive specialistutbildningar som speciallärare och specialistsjuksköterska.)

Figur 22. Prestationsgrad i procent efter kön läsåren 2005/06–2015/16. Notera bruten y-axel.

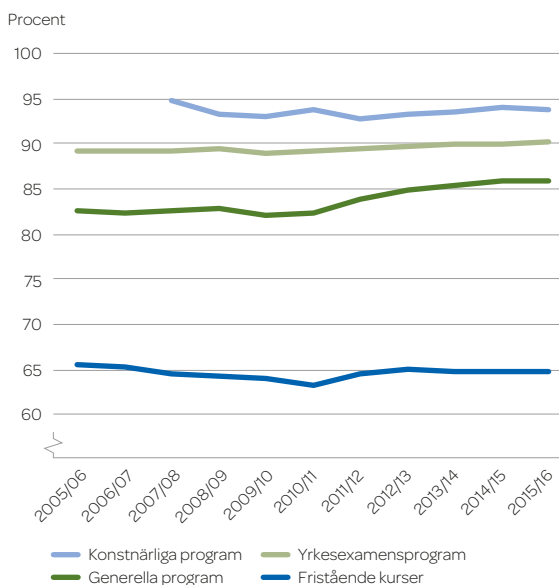
jämförelse mellan programutbildningar och fristående kurser, vilket andra mått på genomströmning har svårt att göra.

Den totala genomsnittliga prestationsgraden, som är baserad på alla kursregistreringar för läsåret 2015/16, var 83 procent. Motsvarande siffra för läsåret 2005/06 var 80 procent (se figur 22). Kvinnor uppvisade under alla undersökta läsår en avsevärt högre prestationsgrad än män. För läsåret 2015/16 var skillnaden mellan män och kvinnor 6 procentenheter. För mer information se *Studenternas prestationsgrad fortsätter att öka, Statistisk analys 2018/9, UKÄ*.

Hög prestationsgrad på programutbildningar och lägre prestationsgrad på fristående kurser

Prestationsgraden är betydligt högre för programstudenter än för studenter på fristående kurser och var så under hela den undersökta perioden (se figur 23). Högst prestationsgrad läsåret 2015/16 hade de som studerade på konstnärliga program med 94 procent, följt av studenterna på yrkesexamensprogram med 90 procent. På generella program var prestationsgraden 86 procent. Lägst prestationsgrad hade studenterna på fristående kurser med 65 procent. Förändringar i prestationsgrad är vanligen mycket små och långsamma, men sedan 2010/11 har presta-

Figur 23. Prestationsgrad i procent efter studieform läsåren 2005/06–2015/16. Notera bruten y-axel.

tionsgraden på generella program ökat med 4 procentenheter och därmed börjat närma sig prestationsgraden på yrkesexamensprogrammen. Den ökande prestationsgraden på totalnivå beror både på att prestationsgraden ökat för programstudenter och på att andelen programstudenter ökat jämfört med de som läser fristående kurser.

Examensfrekvens mäter programstudenternas genomströmning

Ett ofta använt genomströmningsmått är examensfrekvens, det vill säga andelen studenter som tar ut examen inom en viss tid. Eftersom det är en förutsättning att målet med utbildningen är en examen, är detta mått bara användbart för att mäta genomströmning för studenter som följer utbildningsprogram. Andelen studenter som tar ut en examen mäts efter nominell studietid (utbildningens normala längd) plus tre år. Uppgifterna ska inte förstås som att studenterna tar så lång tid på sig – många är klara långt tidigare – utan de visar hur många studenter som "totalt" blir klara med en examen, med reservation för att vissa tar ännu längre tid på sig. Examensfrekvensen mäter bara andelen studenter som faktiskt tar ut en examen, och fångar alltså inte upp de studenter som fullgjort utbildningen utan att ansöka om examen. Det får olika stor betydelse

för olika examina, eftersom studenter kan förväntas ansöka om examen i högre utsträckning när examen är en grund för en yrkeslegitimation, till exempel sjuksköterskeexamen. De senaste uppgifter som finns tillgängliga är för studenter som följts upp till och med läsåret 2017/18. Beroende på utbildningens nominella längd avser uppgifterna om examensfrekvens studenter som påbörjat sina studier under läsåren 2006/07–2012/13.

Examensfrekvens på yrkesexamensprogrammen

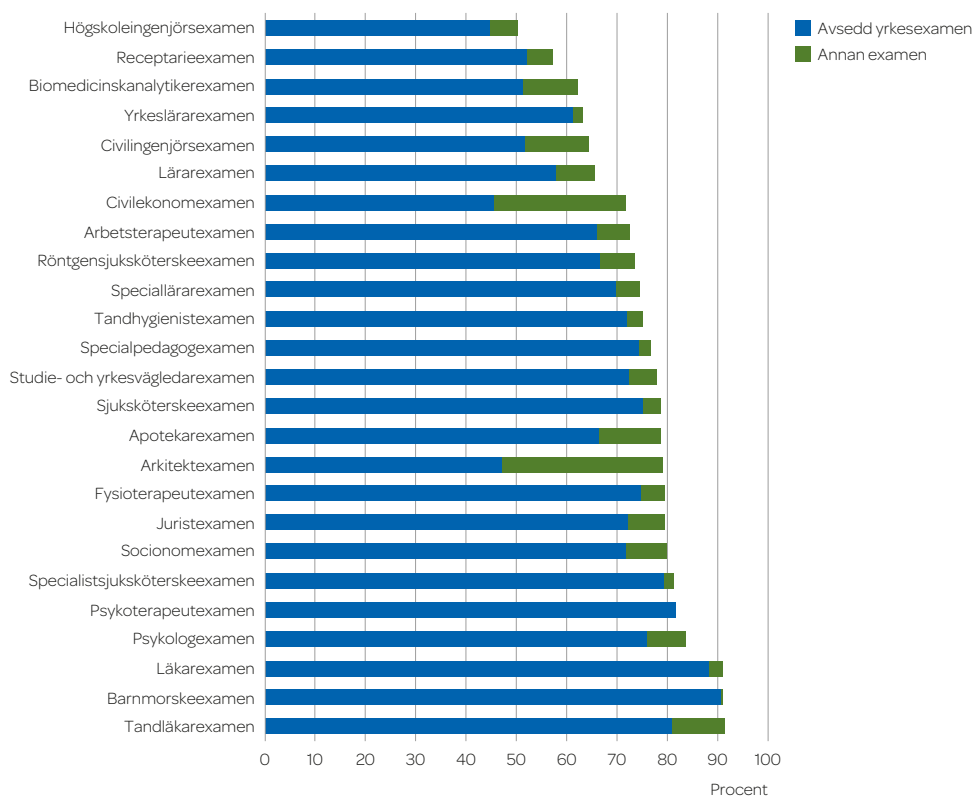
Studenterna på yrkesexamensprogram har följts upp till och med läsåret 2017/18 och var nybörjare någon gång 2007/08–2013/14 beroende på utbildningarnas längd. Uppföljningen mäter både andelen med den yrkesexamen som nybörjarprogrammet leder fram till respektive andelen med annan examen. I annan examen ingår generell examen (t.ex. kandidat- och masterexamen) eller en yrkesexamen på annan utbildning. För studenterna som följdes upp till och med läsåret 2017/18 var examensfrekvensen högst

bland dem som studerade till barnmorska, 90 procent, följt av läkare, 88 procent (se figur 24). Bland studenterna på arkitektutbildningen hade endast 47 procent tagit ut en arkitektexamen. Ytterligare 32 procent av dem hade dock tagit en annan examen, vilket innebär att den sammanlagda examensfrekvensen ändå var relativt hög. Samma mönster finns bland de som läser till civilekonom, där 26 procent tagit en annan examen. Lägst total examensfrekvens hade högskoleingenjörutbildningen, där bara hälften av studenterna hade tagit ut en examen.

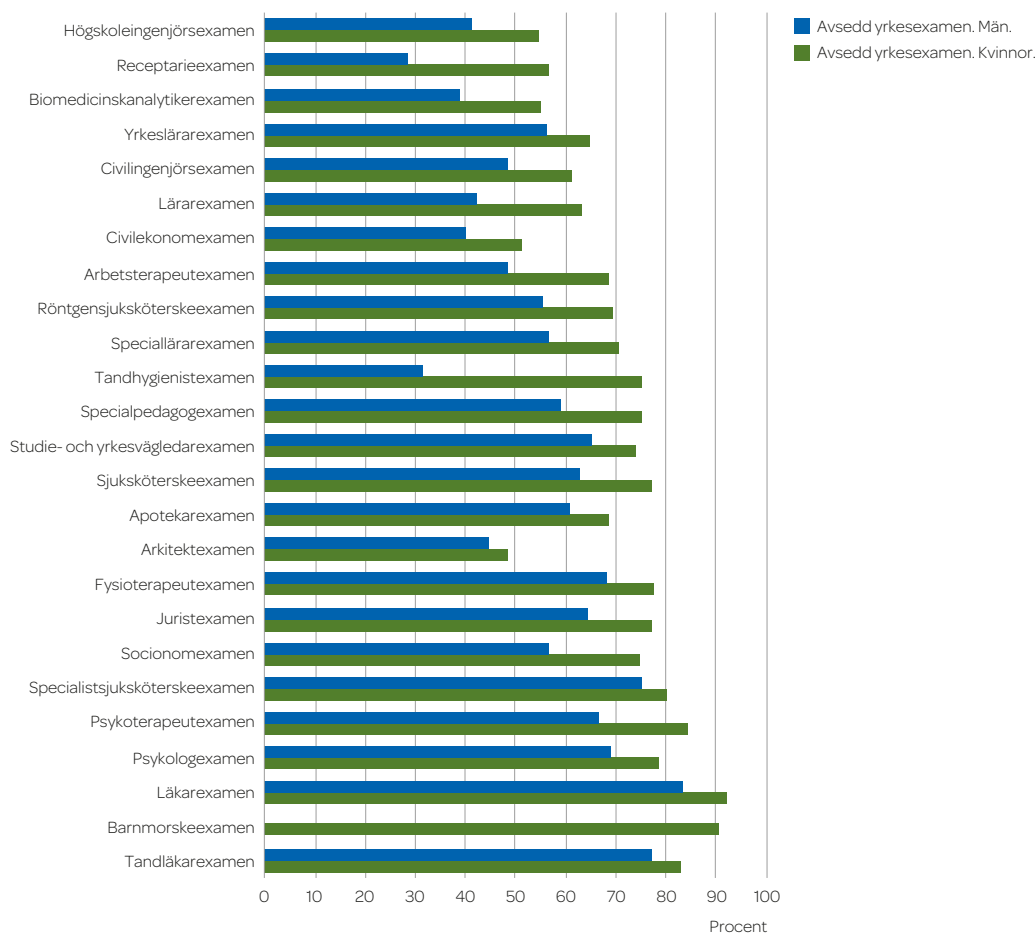
Högre examensfrekvens för kvinnor än för män på alla större utbildningar

På samtliga större utbildningar som följts upp till och med läsåret 2017/18 hade kvinnorna högre examensfrekvens än männen (avsedd yrkesexamen) (se figur 25). På utbildningarna mot arbetsterapeut, lärare, receptarie och tandhygienist var skillnaderna särskilt stora, över 20 procentenheter. På utbildning mot arkitekt var skillnaden mellan könen minst, med 4 procentenheter högre examensfrekvens för kvinnorna.

Figur 24. Andel examinerade inom nominell studietid plus tre år efter avsedd yrkesexamen och annan examen. Nybörjare på yrkesexamensprogram med minst 200 nybörjare, uppföljda till och med läsåret 2017/18.

Figur 25. Andel examinerade med avsedd examen inom nominell studietid plus tre år, uppdelat på kön. Nybörjare på yrkesexamensprogram med minst 200 nybörjare, uppföljda till och med läsåret 2017/18.

Läraryrket

Läraryrket har reformerats ett antal gånger de senaste decennierna, och består sedan 2011 av fyra examina: förskollärarexamen, grundlärarexamen, yrkeslärarexamen och ämneslärarexamen. Om alla dessa fyra yrkesexamensprogram slås samman är läraryrket den största sett till antalet programnybörjare. Samtidigt tyder mycket på att Sverige står inför en tilltagande brist på behöriga lärare. I detta avsnitt belyser vi därför särskilt sökande, antagna, nybörjare och examinerade på program mot olika lärarexamina.

Antalet behöriga förstahands-sökande minskade

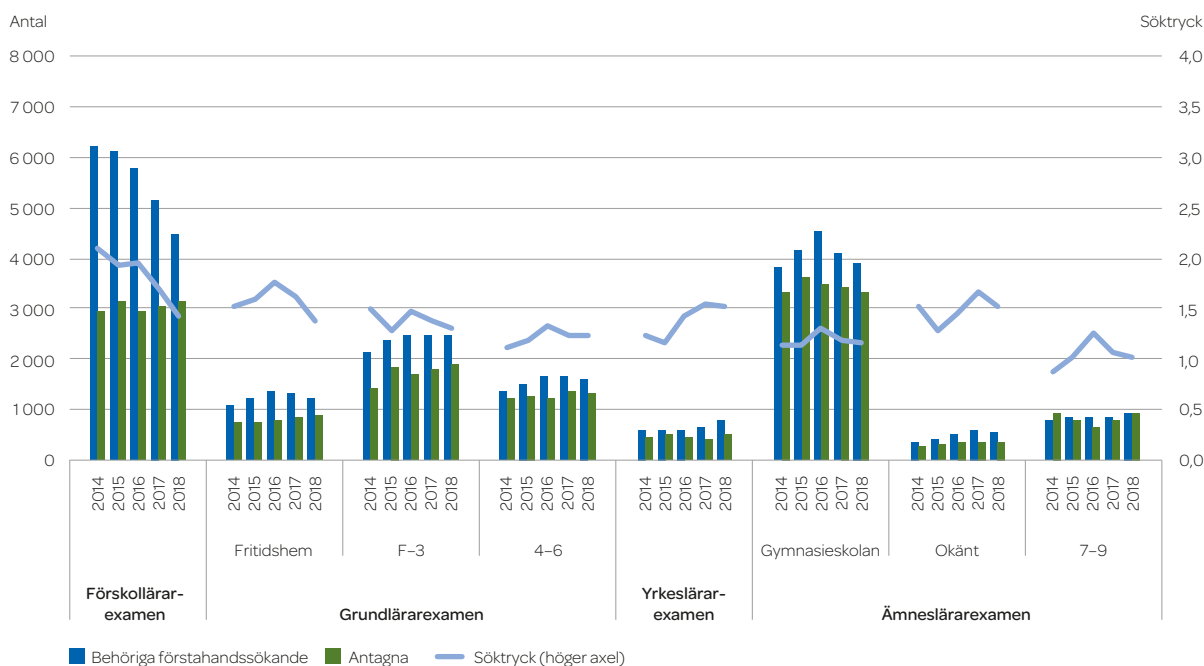
Inför höstterminen 2018 var det sammanlagt 16 030 behöriga förstahands-sökande som sökte ett program mot någon av de fyra lärarexamina. Flest, 4 510, sökte en förskollärarexamen (se figur 26).

Näst vanligast var ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan med 3 900 sökande.

Från höstterminen 2017 till höstterminen 2018 minskade det totala antalet behöriga förstahands-sökande med 5 procent, från 16 850 till 16 030. Samtidigt ökade antalet antagna med 3 procent, från 11 950 till 12 270. Flera av de olika examina och inriktningarna minskade svagt i antalet sökande medan antalet antagna ökade. Det ledde till att söktrycket sjönk i olika omfattning för de flesta examina och inriktningar utom grundlärarexamen mot årskurs 4–6, ämneslärarexamen mot gymnasieskolan och yrkeslärarexamen, där det i stället var i princip oförändrat.

Förskollärarexamen har haft ett sjunkande söktryck de senaste fem höstterminerna, en följd av ett minskat antal sökande men i princip oförändrat antal antagna. Som nämndes i början är det dock fortsatt den mest sökta av de examina och inriktningar som ingår här.

Figur 26. Antalet behöriga förstahandssökande och antagna till lärarutbildningar ht 2014–ht 2018 samt söktryck (avläses på höger axel) under samma period.

Bland de 16 030 behöriga förstahandssökande som sökte till program mot någon av de fyra olika lärarexamina var 72 procent kvinnor. Högst var andelen kvinnor bland de sökande till program som leder till förskolläraryrkesexamen (93 procent). Jämnast var könsfördelningen på program som leder till ämnesläraryrkesexamen, där nästan hälften av de sökande var män och hälften var kvinnor. Mönstret var detsamma bland de antagna, liksom bland nybörjare och examinerade som redovisas härnäst.

Oförändrat antal nybörjare

Antalet antagna är inte detsamma som antalet som faktiskt påbörjar utbildningen, det vill säga nybörjarna. Höstterminen 2018 påbörjade totalt 10 200 ett program som leder till en lärarexamen av något slag (se tabell 7). Det är 240 studenter färre än höstterminen 2017, när antalet nybörjare var 10 440. Eftersom många lärarprogram också har antagning till vårterminen, kommer vi fortsättningsvis att fokusera på läsårsuppgifter i detta avsnitt. Läsåret 2017/18

RESULTAT – UTVÄRDERINGEN AV FÖRSKOLLÄRAR- OCH GRUNDLÄRARUTBILDNINGEN

Under det gångna året (mars 2018–april 2019) har UKÄ utvärderat förskolläraryrkesexamen och grundläraryrkesexamen med inriktningarna fritidshem, förskola och årskurs 1–3 samt årskurs 4–6 på landets 19 lärosäten. Bedömningarna har genomförts av bedömargrupper bestående av ämnesexperter, studentrepresentanter och arbetslivs-företrädare.

Totalt har utvärderingen omfattat 67 utbildningar. Av de 19 förskolläraryrkesexamen som UKÄ har utvärderat får 8 omdömet ifrågasatt kvalitet. Motsvarande gäller 4 av 12 grundläraryrkesexamen med inriktning mot fritidshem, 11 av 18 med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3 och 9 av 18 med inriktning mot årskurs 4–6.

UKÄ:s utvärderingssystem innehåller totalt 13 bedömningsgrunder som utbildningarna bedöms emot, vilket är mer omfattande än tidigare utvärderingssystem. Bland de utbildningar som har bedömts ha ifrågasatt kvalitet är det

i flertalet fall endast en eller två bedömningsgrunder som bedöms som inte tillfredsställande. Tjugo respektive 22 utbildningar av de totalt 32 som bedöms ha ifrågasatt kvalitet brister i målpåfyllelse av de examensmål som ingick i utvärderingen. Bedömningsgrunderna Jämställdhet, Uppföljning, Studentperspektiv och Arbetsliv och samverkan har däremot bedömts ha hög kvalitet på samtliga utbildningar som ingår i utvärderingen. De brister och utvecklingsområden som bedömargruppen har identifierat i utbildningarna, liksom de styrkor och goda exempel som identifierats, framgår i bedömargruppens yttrande. För mer information om utvärderingen se UKÄ:s webbplats under *Högskolekollen/Utvalda utbildningar/utvärdering*.

Läs mer om UKÄ:s ansvar för kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet i faktarutan *Kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning* i kapitlet *En introduktion till den svenska högskolan*.

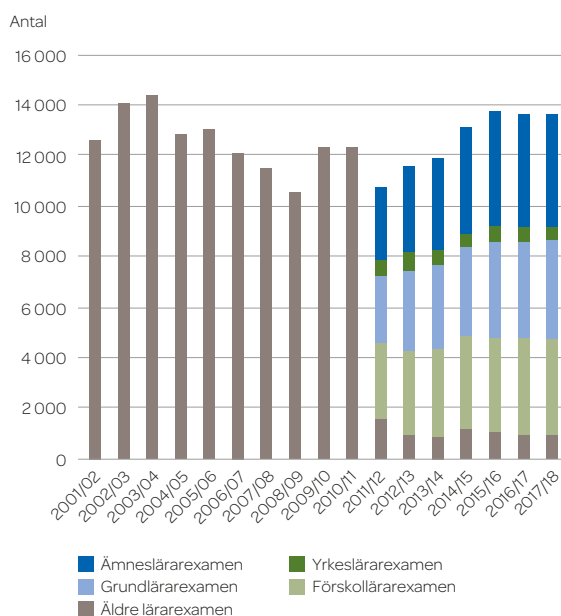
började totalt 13 670 en lärarutbildning. Liksom tidigare år påbörjade flest en förskollärautbildning, 3 810, följt av ämneslärarutbildning mot gymnasieskolan, 3 220 och grundlärarutbildning med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3, 1 830. Könsfördelningen var jämnast på program som leder till en ämneslärarexamen.

Det totala antalet nybörjare var i princip oförändrat jämfört med läsåret 2016/17. Antalet nybörjare på program som leder till en ämneslärarexamen med inriktning mot årskurs 7–9 ökade med 13 procent, från 680 till 760 nybörjare. Även grundlärarexamen mot årskurs 4–6 ökade, från 1 230 till 1 290 nybörjare, vilket motsvarar en ökning med 5 procent. Nybörjare på program mot ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan minskade med 5 procent och antalet nybörjare på program mot grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem minskade med 4 procent. Övriga inriktningar ökade eller minskade med 1–2 procent.

Antalet nybörjare har de tre senaste läsåren legat på mellan 13 670 och 13 780 (se figur 27). Det är, med undantag för läsåren 2002/03 och 2003/04, de högsta nivåerna under 2000-talet.

Nybörjare på olika lärarutbildningar fanns på nästan alla statliga lärosäten i Sverige, undantaget vissa fackinriktade och konstnärliga högskolor. Stockholms universitet hade läsåret 2017/18 flest nybörjare, följt av Göteborgs universitet och Malmö universitet (se figur 28).

Figur 27. Antal nybörjare på program mot olika slags lärarexamina läsåren 2001/02–2017/18.

Tabell 7. Antal nybörjare på olika lärarutbildningar läsåren 2014/15–2017/18 samt ht 18.

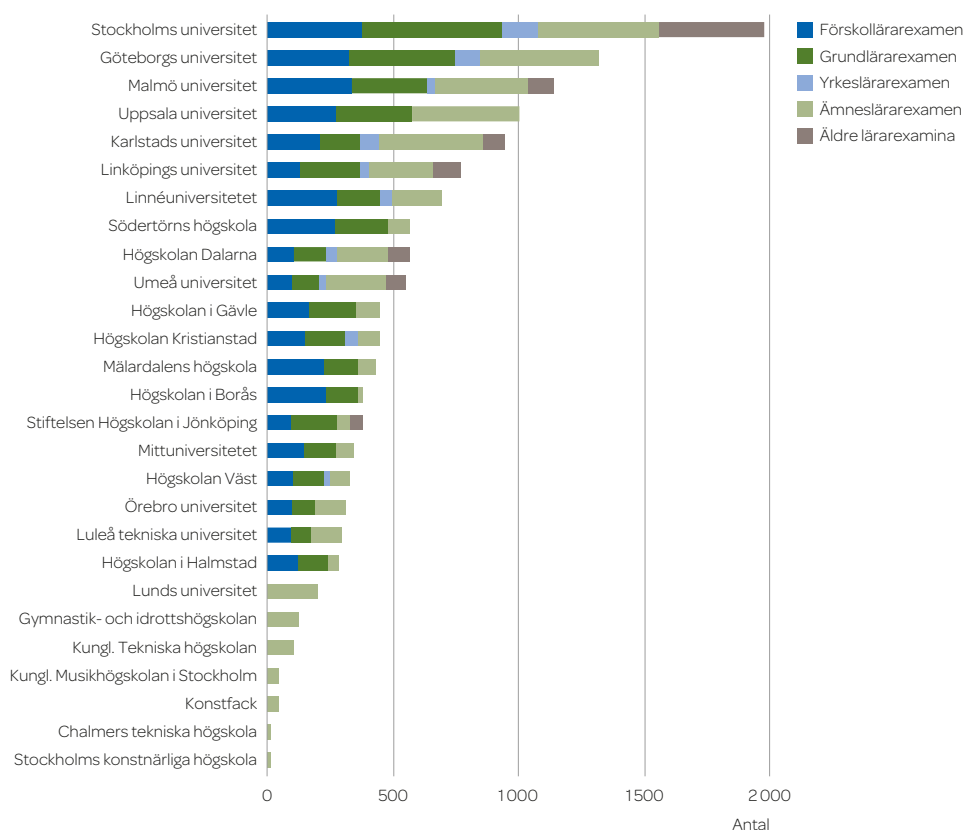
Redovisas per examen och inriktning. Uppgifterna är avrundade till närmaste tiotal.

	2014/15		2015/16		2016/17		2017/18		ht 18	
	Antal	Kvinnor/ Män (%)	Antal	Kvinnor/ Män (%)	Antal	Kvinnor/ Män (%)	Antal	Kvinnor/ Män (%)	Antal	Kvinnor/ Män (%)
Förskollärarexamen	3 670	92/8	3 750	92/8	3 790	93/7	3 810	94/6	2 540	94/6
Grundlärarexamen	3 520	77/23	3 790	78/22	3 860	76/24	3 910	78/22	3 040	75/25
Fritidshem	760	59/41	710	63/37	820	56/44	790	59/41	620	55/45
Förskoleklass, årskurs 1–3	1 580	91/9	1 870	90/10	1 820	90/10	1 830	90/10	1 410	91/9
Årskurs 4–6	1 180	71/29	1 210	69/31	1 230	69/31	1 290	71/29	1 010	67/33
Yrkeslärarexamen	610	66/34	670	64/36	590	65/35	590	61/39	430	55/45
Ämneslärarexamen	4 230	52/48	4 560	52/48	4 490	51/49	4 410	53/47	3 570	53/47
Årskurs 7–9	770	59/41	750	58/42	680	56/44	760	61/39	670	63/37
Gymnasieskolan	3 170	50/50	3 500	51/49	3 400	50/50	3 220	52/48	2 580	51/49
Okänt*	290	59/41	310	48/52	410	49/51	430	49/51	330	53/47
Äldre lärarexamen**	1 150	64/36	1 010	64/36	950	67/33	940	66/34	610	65/35
Totalt	13 180	72/28	13 780	72/28	13 680	72/28	13 670	73/27	10 200	71/29

* Okänd inriktning betyder att uppgift om inriktning (årskurs 7–9 eller gymnasieskolan) saknas bland nybörjarna. De flesta med okänd inriktning går en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), men alla KPU-studenter har inte okänd inriktning. Vissa ingår i någon av de andra två kategorierna. Läsåret 2017/18 var det totalt 1 100 av nybörjarna på program mot ämneslärarexamen som påbörjade en KPU.

** Många av dem som är registrerade som nybörjare på program mot äldre lärarexamina läser Vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL). Alla som påbörjar studier inom VAL ingår dock inte här.

Figur 28. Antal programnybörjare på lärarutbildningar per lärosäte läsåret 2017/18.

Allt fler tog en ämneslärarexamen mot årskurs 7–9

Lsåret 2017/18 tog 8 360 en lärarexamen av något slag (se tabell 8). Det var en ökning med 9 procent jämfört med föregående läsår, när motsvarande antal var 7 690. Mellan 2013/14 och 2016/17 minsk-

ade antalet examinerade för varje läsår, men till läsåret 2017/18 skedde alltså en ökning. Minskningen tidigare läsår har bestått i att färre har avlagt en äldre lärarexamen, medan antalet examinerade inom den nya lärarutbildningen inte nått upp till motsvarande nivåer förrän till 2017/18.

Tabell 8. Antal examinerade från lärarutbildningen läsåren 2013/14–2017/18.

Uppgifterna är nettoräknade och avrundade till närmaste tiotal.

	2013/14		2014/15		2015/16		2016/17		2017/18	
	Total	Kvinnor/ Män (%)	Total	Kvinnor/ Män (%)	Total	Kvinnor/ Män (%)	Total	Kvinnor/ Män (%)	Total	Kvinnor/ Män (%)
Förskollärarexamen	20	94/6	1 390	96/4	2 350	96/4	2 380	95/5	2 660	94/6
Grundlärarexamen	50	62/38	490	77/23	1 390	86/14	1 750	82/18	2 030	80/20
Fritidshem	50	62/38	350	71/29	360	70/30	440	65/35	550	65/35
Förskoleklass, årskurs 1–3			100	98/2	660	97/3	800	94/6	910	95/5
Årskurs 4–6			40	76/24	370	82/18	510	77/23	570	72/28
Yrkeslärarexamen	210	61/39	450	63/37	470	58/42	440	63/37	550	59/41
Ämneslärarexamen	120	60/40	390	62/38	920	59/41	1 590	56/44	2 070	58/42
Årskurs 7–9	20	75/25	120	59/41	390	64/36	470	63/37	660	61/39
Gymnasieskolan	100	58/42	280	63/37	540	56/44	1 130	53/47	1 430	56/44
Lärarexamen	8 650	81/19	5 430	75/25	2 850	69/31	1 530	71/29	1 060	72/28
Totalt	9 040	80/20	8 150	77/23	7 980	78/22	7 690	77/23	8 360	77/23

VIDAREUTBILDNING FÖR LÄRARE SOM SAKNAR EXAMEN (VAL II)

Regeringen beslutade 2011 att fortsätta satsningen på vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen (VAL II). VAL II pågår fram till 2030, och UKÄ har i uppdrag att följa och utvärdera satsningen till 2021. Som en del i detta uppdrag gjordes hösten 2018 en deluppföljning av VAL II, med tonvikt på att följa studenterna i statistiken (VAL II – delrapportering av ett regeringsuppdrag med fokus på kompetensförsörjning, Rapport 2018:16, UKÄ).

Totalt sökte drygt 8 000 personer till VAL II minst en gång mellan höstterminen 2013 och vårterminen 2017. Av metodologiska skäl var fokus i rapporten på de 7 130 som sökte vid endast ett tillfälle, varav totalt 4 420 (63 procent) var aktuella för studier inom VAL II, vilket kan liknas vid antagna. Andelen antagna har sjunkit under uppföljningsperioden, men de flesta som antagits har påbörjat utbildningen. Eftersom studenterna har

individuella studieplaner och dessutom kan läsa på halvfart i upp till fyra år, är det komplicerat att avgöra andelen examinerade. Uppskattningsvis rör det sig om omkring 60 procent av nybörjarna, vilket är i nivå med den äldre sammanhållna lärarexamen. UKÄ påpekar i uppföljningen att eftersom de som går VAL II redan har valt skolan som sin arbetsplats borde examensfrekvensen kunna vara högre. UKÄ föreslår därför en översyn av regelverket och en dialog mellan regeringen, huvudmän, högskolorna och studenterna om hur studievillkoren kan förbättras.

I dag har åtta lärosäten regeringens uppdrag att ge utbildning inom VAL II: Umeå universitet, Göteborgs universitet, Högskolan Dalarna, Karlstads universitet, Linköpings universitet, Malmö universitet, Stockholms universitet samt Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

Antalet examinerade ökade för alla examina och inriktningar även läsåret 2017/18, men procentuellt mest för ämneslärarexamen med inriktning mot årskurs 7–9 där antalet ökade från 470 till 660 examinerade, vilket motsvarar 39 procent. Den enda examen som minskade var den äldre lärarexamen som huvudsakligen utfärdas till personer som påbörjade sina studier innan höstterminen 2011 samt vissa som tar examen genom exempelvis VAL II. För information om VAL II se faktarutan *Vidareutbildning för lärare som saknar examen*.

Liksom bland de sökande och nybörjarna var kvinnorna i majoritet bland samtliga examinerade då 77 procent av de examinerade var kvinnor och 23 procent var män. Bland dem som avlagt en förskollärarexamen var 94 procent kvinnor och 6 procent män och motsvarande andelar för grundlärarexamen var 80 procent kvinnor och 20 procent män. Jämnast var könsfördelningen bland dem som avlagt en ämneslärarexamen, där 58 procent var kvinnor och 42 procent var män.

Ojämn könsfördelning i flera undervisningsämnen

Även om könsfördelningen var jämn på totalnivån bland dem som avlade en ämneslärarexamen eller en äldre lärarexamen mot årskurs 7–9 eller gymnasieskolan läsåret 2017/18, så var könsfördelningen ojämn i flera av undervisningsämnena bland de examinerade.

I årskurs 7–9 var det störst andel kvinnor i svenska som andraspråk, 86 procent, spanska, 85 procent, samt hem- och konsumentkunskap och franska, 83 procent vardera. Störst andel män var det inom idrott och hälsa, 67 procent, och teknik, 59 procent. Bland dem som avlade en examen mot gymnasieskolan läsåret 2017/18 var andelen kvinnor högst i svenska som andraspråk, 90 procent, och bild, 87 procent. Högst andel män var det i fysik, 70 procent. Engelska var det vanligaste undervisningsämnet bland de examinerade läsåret 2017/18, följt av historia och svenska. Mer om undervisningsämnena i studenternas ämneslärarexamen eller äldre motsvarande examen finns i *Ämneslärare i årskurs 7–9 och gymnasiet: Ökande behov väntas i flera undervisningsämnen*, Statistisk analys, 2019-03-26/3, UKÄ.

Breddad rekrytering

Lärosäten ska enligt högskolelagen (1 kap. 5§) aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan. Det innebär att universitet och högskolor måste arbeta för att öka mångfalden samt motverka snedrekryteringen så att inte någon grupp missgynnas i övergången till högskolan. En viktig aspekt är att snedrekryteringen till högre utbildning i stor utsträckning etablerats redan innan övergången till högskolan, bland annat för att människor med skilda sociala bakgrunder läser olika gymnasieprogram och att förkun-

skaperna, det vill säga gymnasiebetyget, är kopplade till social bakgrund.

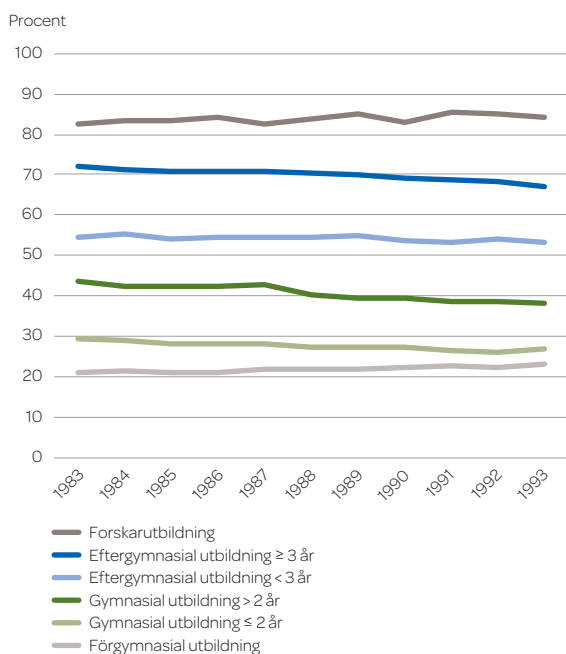
I detta avsnitt redogörs för hur social bakgrund, nationell bakgrund (svensk eller utländsk bakgrund) samt hemlän och hemkommun påverkar rekryteringen till högskolan. Snedrekrytering efter kön redovisas inte här, eftersom det beskrivs i avsnittet *Nyborjare i den svenska högskolan*.

Fortsatt kraftig social snedrekrytering till högskolan

För att studera sambandet mellan individers sociala bakgrund och benägenheten att påbörja högre studier undersöks hur stor andel av alla födda i årskullarna 1983 till och med 1993 som har påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder. För att ingå i analysen måste man ha varit folkbokförd i Sverige vid 25 års ålder.

Som mått på social bakgrund används föräldrarnas utbildningsnivå, närmare bestämt den högsta utbildningsnivån av de båda föräldrarna (uppgifter är hämtade från när individer är 12 år). För varje årskull delas individerna in i sex grupper beroende på om den högst utbildade föräldern har en förgymnasial utbildning

Figur 29. Andelen födda 1983–1993 som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder, uppdelat på föräldrars utbildningsnivå (som används som ett mått på social bakgrund).

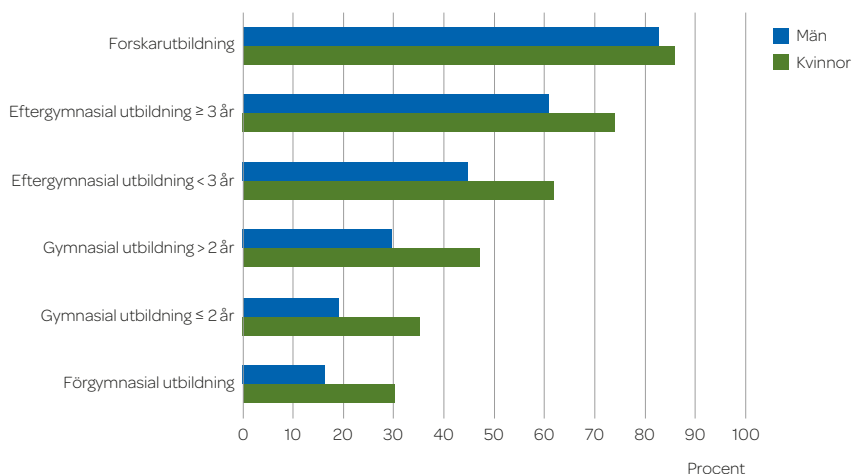
(exempelvis folkskola eller grundskola), högst tvåårig gymnasial utbildning, längre än tvåårig gymnasial utbildning, kortare än treårig eftergymnasial utbildning, minst treårig eftergymnasial utbildning eller forskarutbildning (licentiat- eller doktorsexamen). Individer som har föräldrar där uppgifter om utbildningsnivå saknas ingår inte i analyserna.

Av alla individer i årskullen som föddes 1993 hade 45 procent påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder, det vill säga fram till och med 2018. Men föräldrarnas utbildningsnivå spelar stor roll för benägenheten att påbörja högre studier. Om föräldrarna hade en forskarutbildning var övergången till högskolan mycket högre, 84 procent, och hade de minst en treårig eftergymnasial utbildning (men inte forskarutbildning) var övergången 67 procent (se figur 29). Om föräldrarna hade en förgymnasial utbildning var däremot övergången betydligt lägre, 23 procent. Däremellan placerade sig de övriga grupperna.

Analysen visar en tydlig bild av den sociala snedrekryteringen till högskolan mätt med föräldrarnas utbildningsnivå, det vill säga ju längre utbildning föräldrarna har, desto mer sannolikt är det att ungdomarna påbörjar högskolestudier. En jämförelse mellan årskullarna födda mellan 1983 och 1993 visar att i stora drag har inte den sociala snedrekryteringen i övergången till högskolan förändrats under den senaste tioårsperioden. Emellertid har vissa mindre förändringar skett mellan grupperna. Exempelvis hade övergången för individer vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning på minst 3 år minskat med 5 procentenheter i årskullen födda 1993, jämfört med i årskullen födda 1983. Övergången hade i stället ökat med 2 procentenheter bland individer vars föräldrar har förgymnasial utbildning – detta gör att skillnaderna i övergång mellan individer i dessa grupper har minskat med 7 procentenheter den senaste tioårsperioden.

Överlag var övergången i de olika kategorierna baserat på föräldrarnas utbildningsnivå lika för kvinnor och män – övergången var lägst för både kvinnor och män med föräldrar som har en förgymnasial utbildning och högst för de vars föräldrar har en forskarutbildning (se figur 30). Generellt börjar dock kvinnor

Figur 30. Andelen kvinnor och män födda 1993 som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder, uppdelat på föräldrars utbildningsnivå.

i högskolan i högre grad än män, varför övergången i samtliga kategorier var högre för kvinnor än för män. Av alla kvinnor födda 1993 hade 53 procent påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder, och motsvarande andel bland männen var 37 procent. Skillnaderna i övergång mellan kvinnor och män varierade dock med föräldrarnas utbildningsnivå. För kvinnor och män med forskarutbildade föräldrar var övergången 86 procent för kvinnor, respektive 83 procent för män, det vill säga en skillnad på 3 procentenheter. Hade föräldrarna en förgymnasial utbildning var övergången för kvinnor 30 procent och för männen 16 procent – en skillnad på 14 procentenheter.

Den sociala sammansättningen av nybörjare har förändrats över tid

Den sociala sammansättningen bland nybörjarna i högskolan bestäms dels av befolkningens sammansättning i motsvarande ålder som nybörjarna, dels av i vilken utsträckning personer med olika social bakgrund börjar studera i högskolan. Läsåret 2017/18 var högskolenybörjare 57 700 till antalet, om inresande studenter och studenter utan uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå exkluderas. Bland dessa hade 24 procent lågutbildade föräldrar (högst tvåårig gymnasieutbildning), 38 procent hade föräldrar med en medelhög utbildning (treårig gymnasieutbildning eller en eftergymnasial utbildning kortare än tre år) medan andelen som

hade högutbildade föräldrar (minst en treårig eftergymnasial utbildning) var 39 procent.

På grund av den sociala snedrekryteringen till högskolan (se föregående avsnitt) skiljer sig den sociala sammansättningen bland nybörjarstudenterna från den i befolkningen som helhet. Bland nybörjarna läsåret 2017/18 fanns det exempelvis en överrepresentation av studenter med högutbildade föräldrar, eftersom andelen bland dem, som redan nämnts, var 39 procent medan motsvarande andel bland personer i befolkningen i åldersgruppen 19–21 år (uppgift från år 2017) var 30 procent.

Även om den sociala snedrekryteringen inte har förändrats nämnvärt mellan födelseskullarna, så har den sociala sammansättningen förändrats bland nybörjarna över tid. Jämfört med läsåret 2008/09 har andelen nybörjare med högutbildade föräldrar ökat med drygt 6 procentenheter från 32 procent till 39 procent medan andelen med lågutbildade föräldrar har minskat med 9 procentenheter från 33 procent till 24 procent. Förändringen hänger ihop med att utbildningsnivån i befolkningen har höjts över tid. Andelen i befolkningen (19–21 år) med högutbildade föräldrar har sedan 2007 ökat med 8 procentenheter från 22 procent till 30 procent, medan andelen med lågutbildade föräldrar har minskat med 15 procentenheter från 45 procent till 30 procent. I tabell 11 i slutet av kapitlet finns uppgifter om andelen högskolenybörjare med högutbildade föräldrar uppdelat på lärosäte.

Högst andel nybörjare med högutbildade föräldrar på läkar- och arkitektprogrammen

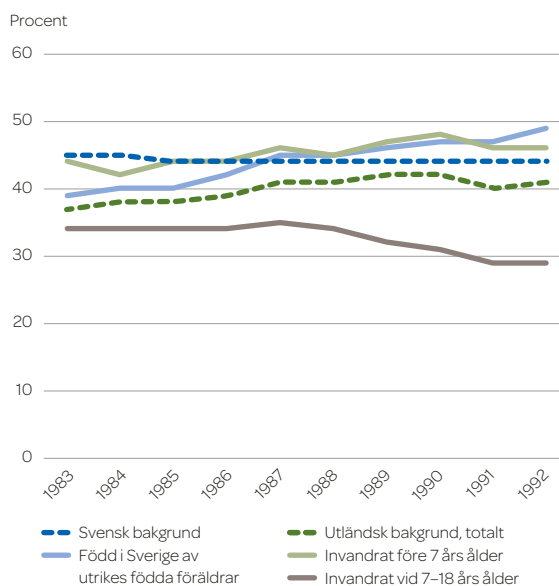
Studenter med olika social bakgrund läser också i viss utsträckning olika högskoleutbildningar. Den högsta andelen programnybörjare med högutbildade föräldrar (då minst en förälder har en treårig eftergymnasial utbildning) läsåret 2017/18 fanns inom området medicin/odontologi (60 procent) och lägst andel fanns inom området utbildning (27 procent). Där emellan placerade sig de övriga ämnesområdena. Bland yrkesexamensprogrammen hade utbildningarna till läkare, arkitekt och landskapsarkitekt högst andelar nybörjare med högutbildade föräldrar – 67 procent, 66 procent respektive 65 procent. Utbildningar till speciallärare, förskollärare och yrkeslärare hade lägst andelar nybörjare med högutbildade föräldrar – 12 procent, 17 procent respektive 16 procent. Dessa skillnader i social sammansättning illustrerar att den sociala snedrekryteringen skiljer sig åt mellan områden och program. För mer information se *Högskolenybörjare 2017/18 och doktorandnybörjare 2016/17 efter föräldrars utbildningsnivå*, UF 20 SM 1802, UKÄ och SCB.

Personer som invandrat efter skolstart har lägst övergång till högskolan

För att studera sambandet mellan nationell bakgrund (svensk respektive utländsk bakgrund) och övergången till högskolan undersöktes hur stor andel av alla födda i årskullarna 1983 till och med 1992 som hade påbörjat högskolestudier senast vid 25 års ålder. För varje årskull delades individerna in i kategorier efter om de hade svensk bakgrund (födda i Sverige med minst en svenskfödd förälder) eller utländsk bakgrund. Utländsk bakgrund redovisas även i tre kategorier: de som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar, de som är utrikes födda som invandrat före 7 års ålder och de som är utrikes födda som invandrat efter skolstart, det vill säga från och med 7 års ålder. Uppgifterna avser personer som var folkbokförda i Sverige vid 18 års ålder, vilket innebär att personer som invandrat efter 18 års ålder inte ingår i denna analys.

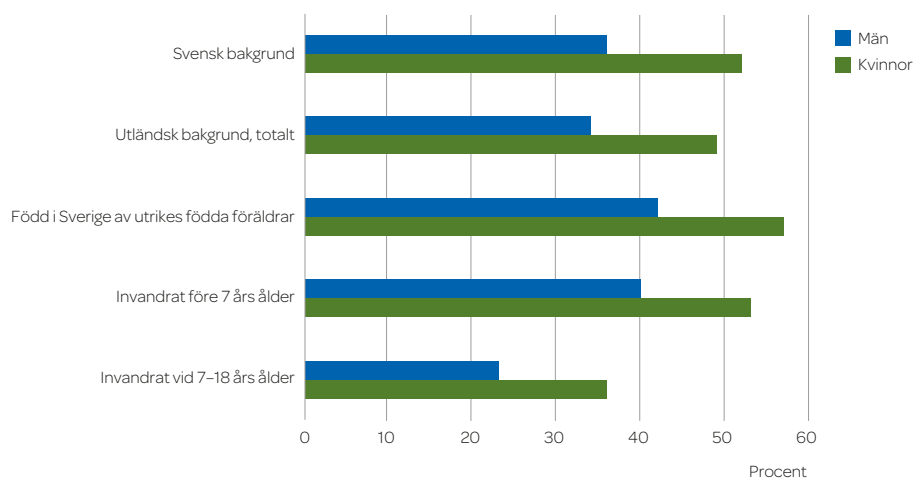
Figur 31. Andelen födda 1983–1992 som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder, uppdelat på svensk och utländsk bakgrund.

Utländsk bakgrund redovisas i tre kategorier: födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, utrikes födda som invandrat före 7 års ålder, utrikes födda som invandrat från och med 7 års ålder.

I årskullen som föddes 1992 var övergången till högskolan bland personer med utländsk bakgrund 41 procent, att jämföra med 44 procent bland de med svensk bakgrund (se figur 31). För personer med utländsk bakgrund födda i Sverige var övergången 49 procent, och för de utrikes födda som invandrat före 7 års ålder, 46 procent. Övergången för utrikes födda som invandrat från och med 7 års ålder var emellertid lägre, 29 procent. Analysen visar således att personer med utländsk bakgrund som är födda i Sverige och utrikes födda som invandrat från och med 7 års ålder inte är underrepresenterade i förhållande till personer med svensk bakgrund. Däremot är utrikes födda som invandrat efter 7 års ålder underrepresenterade jämfört med personer i de andra kategorierna. Invandringsålder påverkar alltså i hög grad om utrikes födda personer påbörjar högre studier. Utrikes födda som invandrat efter skolstart hade i alla undersökta årskullar lägst övergång till högskolan, och i årskullen födda 1987 och senare årskullar har övergången till och med minskat. Ingen minskning har dock skett i den senaste årskullen som föddes 1992 jämfört den året innan, vilket kan tyda på att minskningen har avstannat.

Figur 32. Andelen kvinnor och män födda 1992 som har påbörjat en svensk högskoleutbildning senast vid 25 års ålder, uppdelat på svensk och utländsk bakgrund. Utländsk bakgrund redovisas i tre kategorier: födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, utrikes födda som invandrat före 7 års ålder, utrikes födda som invandrat från och med 7 års ålder.

Det övergripande mönstret i övergången för personer i de olika kategorierna med svensk och utländsk bakgrund ser lika ut för kvinnor och män. Både bland kvinnor och män är övergången lägst för de som invandrat från och med sju års ålder och högst för de med utländsk bakgrund som är födda i Sverige (se figur 32). Men eftersom kvinnor börjar i högskolan i större utsträckning än män, var övergången i samtliga kategorier högre för kvinnor än för män. Skillnaden i övergång mellan kvinnor och män i de olika grupperna är relativt lika, som minst 13 procentenheter (både som invandrat före och från och med 7 års ålder) och som mest 16 procentenheter (svensk bakgrund). Det är värt att notera att övergången för kvinnor som invandrat efter 7 års ålder är lika stor som övergången för män med svensk bakgrund – 36 procent i båda fallen.

Andelen med utländsk bakgrund ökar bland nybörjare

Sammansättningen bland nybörjarna i högskolan utifrån svensk eller utländsk bakgrund är ett resultat dels av befolkningens sammansättning i motsvarande ålder som nybörjarna, dels i vilken utsträckning personer med svensk eller utländsk bakgrund börjar studera i högskolan. Av de 62 400 nybörjarna i högskolan som var under 65 år (exklusive inresande studenter) läsåret 2017/18 hade 75 procent svensk bakgrund och 25 procent hade utländsk

bakgrund. Föregående läsår 2016/17 utgjorde nybörjarna med utländsk bakgrund 24 procent och för tio år sedan, läsåret 2008/09, utgjorde de 18 procent. Eftersom andelen med utländsk bakgrund i befolkningen har ökat i motsvarande grad, kan detta förklara den gradvisa ökningen av nybörjare med utländsk bakgrund. Därtill har övergången till högskolan ökat bland dem med utländsk bakgrund. Sammantaget visar detta att personer med utländsk bakgrund i genomsnitt inte är underrepresenterade jämfört med personer med svensk bakgrund. Men som analysen ovan visar så finns det skillnader bland utrikes födda personer, där invandringsålder tycks spela stor roll. I tabell 11 i slutet av kapitlet finns uppgifter om andelen högskolenybörjare med utländsk bakgrund uppdelat på lärosäte.

Stor andel nybörjare med utländsk bakgrund på receptarie- och tandläkarprogrammen

Oavsett om nybörjarna har svensk eller utländsk bakgrund studerar de i ungefär samma utsträckning på utbildningar som leder fram till en generell examen eller en yrkesexamen. Läsåret 2017/18 utgjorde studenter med svensk bakgrund 75 procent respektive 74 procent i dessa båda examenskategorier, och studenter med utländsk bakgrund utgjorde följaktligen 25 procent respektive 26 procent. Men på

VALIDERING I HÖGSKOLAN: VALIDERINGSDELEGATIONENS DELBETÄNKANDE

Valideringsdelegationen har under 2015–2019 i uppdrag av regeringen att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Våren 2018 presenterade delegationen ett delbetänkande med särskilt fokus på högskolan: *Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande* (SOU 2018:29). Delegationen konstaterar i delbetänkandet att förändrade kompetenskrav på arbetsmarknaden medför växande behov av utbildning genom hela yrkeslivet. Kompetens som utvecklats i tidigare utbildning, i arbetslivet eller på annat sätt måste då kunna "växlas in" och ge möjlighet till smidig påbyggnad i sådan utbildning som leder vidare till det nya jobbet eller yrkesområdet. För att främja ett livslångt lärande, och för att resurser ska användas på ett samhälls-ekonomiskt effektivt sätt, är det viktigt att lärosätenas arbete med validering av tidigare lärande fungerar väl.

De förslag som presenteras i delbetänkandet syftar till att förbättra förutsättningarna för generösa, flexibla och rättvisa erkännanden av tidigare lärande, bedömningar som sker oberoende av var, när och hur individen har utvecklat sin kompetens. På så sätt ska fler personer kunna få sitt tidigare lärande bedömt och erkänt för tillgodoräknande inom högskolan.

I delbetänkandet finns följande förslag och bedömningar:

- Ändringar införs i högskoleförordningen (1993:100) för att stärka förutsättningarna för ett flexibelt och generöst erkännande. Bestämmelserna i 6 kap. 6 och 7 §§ slås ihop till en paragraf, 7 §, för att förtydliga att samma princip om generöst och flexibelt erkännande ska gälla för samtliga tillgodoräknanden oberoende av vilka meriter studenten åberopar. Dessutom bör möjligheterna till tillgodoräknande utvidgas till att omfatta

kunskaper som utvecklats på annat sätt än genom utbildning eller yrkesverksamhet (till exempel genom volontärarbete).

- För att förbättra redovisningen av tillgodoräknanden och stärka förutsättningarna för uppföljning bör fler uppgifter om studenter föras in i högskolornas studieregister och i SCB:s universitets- och högskoleregister. Tillgodoräknanden ska redovisas till SCB i högre utsträckning än som är fallet i dag.
- UHR bör få ett långsiktigt uppdrag att främja lärosätenas arbete med erkännande av tidigare lärande.
- En särskild ersättning bör utbetalas till lärosäten för tillgodoräknanden som baserats på kunskaper och färdigheter som utvecklats på annat sätt än genom högskoleutbildning. På så sätt förbättras incitamenten för lärosätena att utveckla arbetet med sådana tillgodoräknanden.
- UKÄ bör få i uppdrag att under 2021 genomföra en tematisk utvärdering av lärosätenas arbete med erkännande av tidigare lärande.
- En bestämmelse om tillgodoräknande av tidigare lärande införs i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.
- För att individen ska kunna överblicka hur omfattande en kommande utbildning blir, bör det bli möjligt att ansöka hos UHR om ett förhandsbesked om tillgodoräknande av tidigare lärande. Förhandsbeskedet bör ha formen av ett utlåtande och bör inte vara bindande för högskolorna.

Valideringsdelegationens delbetänkande publicerades i april 2018 och var på remiss till september samma år.

enskilda yrkesexamensprogram finns avvikelser. På program som leder till receptarie-, tandläkar- och apotekarexamen var andelen nybörjare med utländsk bakgrund högst – 80 procent, 77 procent respektive 70 procent (se tabell 9). Andelen nybörjare med utländsk bakgrund var däremot låg på program som leder till civilekonom-, yrkeslärar- och sjukgymnastexamen – 16 procent, 14 procent respektive 8 procent. Det finns också flera mindre program där en mycket liten andel av nybörjarna har utländsk bakgrund – detta gäller i synnerhet program inom området lant- och skogsbruk. På receptarieprogrammet hade 77 procent av kvinnorna och 92 procent av männen utländsk bakgrund, och på civilekonomprogrammet hade 18 procent av kvinnorna och 14 procent av männen utländsk bakgrund. För mer information se

Svensk och utländsk bakgrund för studenter och doktorander 2016/17, UF 19 SM 1801, SCB och UKÄ.

Stora regionala skillnader i hur stor utsträckning ungdomar påbörjar högskolestudier

Av årskullen som föddes 1993 hade 44 procent påbörjat högskolestudier senast vid 24 års ålder (det vill säga till och med 2017), men det var stor skillnad mellan olika län och kommuner. I Stockholms län och Uppsala län hade 51 respektive 50 procent av 24-åringarna påbörjat högskolestudier, medan i Norrbottens län och Gotlands län var motsvarande andelar 36 procent respektive 35 procent. I Danderyds kommun hade 83 procent av 24-åringarna påbörjat högskolestudier, och i Storfors kommun var andelen 13 procent. Kvinnor hade högre

Tabell 9. Högskolenyborjare under 65 år på yrkesexamensprogram läsåret 2017/18. Andelen nyborjare med utländsk bakgrund för program med minst 100 nyborjare redovisas totalt och för kvinnor och män. Sorterat fallande på totala andelen med utländsk bakgrund.

	Antal nyborjare	Utländsk bakgrund (%)		
		Totalt	Kvinnor	Män
Totalt	28 310	26	27	25
Receptarieexamen	194	80	77	92
Tandläkareexamen	225	77	76	79
Apotekareexamen	216	70	71	67
Tandhygienistexamen	142	65	63	75
Biomedicinsk analytikerexamen	330	54	53	56
Röntgensjuksköterskeexamen	162	48	46	51
Läkarexamen	840	33	29	38
Högskoleingenjörsexamen	2 864	31	32	31
Ämneslärarexamen	2 059	30	33	26
Socionomexamen	1 624	27	26	32
Sjuksköterskeexamen	4 275	27	26	32
Grundlärarexamen	2 708	24	24	25
Psykologexamen	237	23	23	21
Juristexamen	955	21	22	21
Förskollärarexamen	2 851	21	21	24
Arbetssterapeutexamen	307	20	18	28
Civilingenjörsexamen	5 085	18	17	18
Arkitektexamen	162	17	10	31
Civilekonomexamen	1 072	16	18	14
Yrkeslärarexamen	294	14	17	10
Sjukgymnastexamen	350	8	9	6

övergångsfrekvens än männen i praktiskt taget alla kommuner. I Arjeplogs kommun var skillnaden i övergång mellan könen störst, 42 procentenheter, till kvinnornas fördel.

Varför är det så stora skillnader mellan län och kommuner? En förklaring kan vara att låga övergångar i vissa län och kommuner beror på att en stor andel av ungdomarna inte har grundläggande behörighet till högskolestudier från gymnasieskolan. Analyser visar dock att det inte kan förklara de stora regionala skillnaderna, eftersom andelen av ungdomarna som har grundläggande behörighet för högskolestudier varierar i mycket mindre grad mellan län och kommuner än andelen som påbörjar högskolestudier. Avsaknad av grundläggande behörighet kan alltså inte förklara de regionala skillnaderna i övergång. Andra förklaringar behövs.

Geografisk närhet till lärosäten spelar roll, vilket skulle kunna förklara varför en stor andel av ungdomarna i Uppsala kommun och Lunds kommun påbörjar högre studier. Likaså har Danderyds kommun och Täby kommun som är belägna inom Storstockholm, en region med flera lärosäten, höga övergångar till högre studier. Men geografisk närhet räcker inte heller som förklaring. Det är exempelvis stora skillnader i mellan kommunerna i Storstockholmsregionen. Det behövs andra förklaringar, varav en är att befolkningens sammansättning, särskilt avseende social bakgrund skiljer sig åt mellan länen och kommunerna. För att fastställa detta samband behövs dock ytterligare studier. För mer information, läs vidare i *Rekrytering till högre utbildning från Sveriges län och kommuner – Fortsatt minskning av 19-åringar som påbörjar högskolestudier*, Statistisk analys 2018-09-19/6, UKÄ.

STUDENTER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Enligt diskrimineringslagen (SFS 2008:567) ska universitet och högskolor arbeta aktivt för att förebygga och främja arbete för att motverka diskriminering samt verka för lika rättigheter och möjligheter för studenter och sökande med funktionsnedsättning. Lärosäten kan ansöka om bidrag för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i studiesituationen. Dessa kostnader ska i första hand täckas genom att universitet och högskolor och enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina avsätter 0,3 procent av sina anslag för utbildning på grund- och avancerad nivå. Stockholms universitet har i uppdrag av regeringen att fördela dessa nationella medel och att samla in uppgifter om lärosätens kostnader för särskilt pedagogiskt stöd.

Kostnaderna för personliga pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter samt riktade

pedagogiska insatser som erbjöds studenter i grupp uppgick till knappt 80 miljoner kronor under budgetåret 2018. Utbildningstolkning (teckenspråk och en mindre andel skrivtolkning) stod för 47 procent av kostnaden. Under 2018 bereddes 17 650 studenter, varav 17 doktorander, tillgång till lärosätens stödresurser genom kontakt med samordnare av pedagogiskt stöd (se tabell 10). Av dessa var 67 procent kvinnor, vilket är en aning högre andel än i studentpopulation i övrigt. Grupperna med studenter med dyslexi och olika neuropsykiatriska variationer utgjorde 75 procent av kända studenter med funktionsnedsättning. Antalet kända studenter med funktionsnedsättning som beretts stöd har ökat kraftigt den senaste tioårsperioden – 2008 var antalet 4 810 och 2018 var antalet 17 650.

Tabell 10. Antal kända studenter med funktionsnedsättning i studiesituationen som genom samordnaren beretts tillgång till lärosätens stödresurser läsåren 2017 och 2018 (uppgifter är avrundade till närmaste tiotal).

	2017			2018		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Totalt	9 930	5 310	15 240	11 770	5 880	17 650
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	5 010	2 590	7 600	5 850	2 850	8 700
Studenter med olika neuropsykiatriska variationer	2 060	1 610	3 670	2 610	1 860	4 470
Studenter med psykisk ohälsa	1 090	360	1 450	1 340	370	1 710
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	430	200	640	460	200	660
Studenter med synnedsättning	170	110	290	180	130	320
Studenter med hörselnedsättning - utan utbildningstolkning	180	80	260	190	70	260
Studenter med utbildningstolkning - teckenspråkstolkning och/eller skrivtolkning	80	30	110	80	30	120
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	910	320	1 240	1 050	370	1 420

Källa: Stockholms universitets årsredovisningar.

Tabell 11. Lärosätesspecifika uppgifter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

	Antal behöriga förstahands- sökande ht 2018	Andel kvinnor/ män (%)	Antal antagna ht 2018	Andel kvinnor/ män (%)	Antal högskole- nybörjare läsåret 2017/18	Andel kvinnor/ män (%)
Universitet						
Uppsala universitet	30 760	59/41	24 293	59/41	7 508	60/40
Lunds universitet	27 083	58/42	16 749	57/43	8 065	57/43
Göteborgs universitet	31 089	65/35	20 593	63/37	6 918	66/34
Stockholms universitet	31 899	63/37	24 311	61/39	7 778	65/35
Umeå universitet	28 758	65/35	24 031	63/37	4 309	60/40
Linköpings universitet	12 223	59/41	9 298	59/41	4 937	53/47
Karolinska institutet	7 848	76/24	3 173	77/23	1 301	69/31
Kungl. Tekniska högskolan	10 786	35/65	8 472	36/64	4 058	33/67
Chalmers tekniska högskola (enskild)	6 026	32/68	3 774	32/68	2 543	30/70
Luleå tekniska universitet	9 635	58/42	8 068	56/44	2 314	42/58
Handelshögskolan i Stockholm (enskild)	973	47/53	323	47/53	617	45/55
Sveriges lantbruksuniversitet	6 159	76/24	4 598	69/31	967	62/38
Karlstads universitet	13 170	65/35	11 449	64/36	2 401	59/41
Linnéuniversitetet	22 110	65/35	19 520	64/36	4 705	59/41
Örebro universitet	14 161	64/36	11 665	63/37	2 489	60/40
Mittuniversitetet	10 299	67/33	9 053	69/31	1 947	61/39
Malmö universitet	12 835	67/33	9 461	65/35	3 355	65/35
Högskolor						
Blekinge tekniska högskola	1 746	35/65	1 895	34/66	980	34/66
Försvarshögskolan	1 278	45/55	550	45/55	133	34/66
Gymnastik- och idrottshögskolan	561	49/51	489	50/50	170	45/55
Högskolan i Borås	5 025	77/23	4 000	74/26	1 785	71/29
Högskolan Dalarna	9 543	64/36	9 982	63/37	2 152	61/39
Högskolan i Gävle	11 309	70/30	10 064	66/34	1 730	61/39
Högskolan i Halmstad	5 830	66/34	6 459	66/34	2 163	56/44
Högskolan Kristianstad	11 058	73/27	9 131	73/27	1 585	68/32
Högskolan i Skövde	3 650	58/42	4 091	62/38	1 251	49/51
Högskolan Väst	6 723	71/29	5 174	67/33	1 891	63/37
Mälardalens högskola	9 007	65/35	9 968	65/35	2 236	61/39
Stiftelsen Högskolan i Jönköping (enskild)	6 067	64/36	4 263	66/34	3 096	57/43
Södertörns högskola	6 275	67/33	4 863	65/35	1 875	69/31
Konstnärliga högskolor						
Beckmans Designhögskola (enskild)	-	-	-	-	21	62/38
Konstfack	1 087	75/25	235	78/22	136	71/29
Kungl. Konsthögskolan	-	-	-	-	65	54/46
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	401	51/49	329	53/47	294	58/42
Stockholms konstnärliga högskola	-	-	-	-	129	60/40
Övriga enskilda utbildningsanordnare						
Akademi för Ledarskap och Teologi	-	-	-	-	83	52/48
Enskilda Högskolan Stockholm	285	64/36	303	68/32	55	55/45
Ericastiftelsen	-	-	-	-	1	100/0
Ersta Sköndal Bräcke högskola	565	81/19	311	81/19	250	89/11
Evidens AB	-	-	-	-	1	0/100
Gammelkroppa skogsskola	-	-	-	-	17	18/82
Johannelunds teologiska högskola	36	61/39	26	46/54	26	50/50
Newmaninstitutet	168	48/52	234	47/53	24	46/54
Röda Korsets Högskola	260	83/17	167	83/17	196	84/16
Skandinavians akademi för psykoterapiutveckling	-	-	-	-	-	-
Sophiahemmet Högskola	628	87/13	267	84/16	138	88/12
Stockholms Musikpedagogiska Institut	-	-	-	-	14	64/36
Svenska institutet för kognitiv psykoterapi	-	-	-	-	2	0/100
Totalt	353 155	63/37	244 910	61/39	86 653	58/42

Antal registrerade studenter läsåret 2017/18	Andel kvinnor/män (%)	Antal helårsstudenter 2018	Andel kvinnor/män (%)	Antal examinerade läsåret 2017/18	Andel kvinnor/män (%)	Andel med utländsk bakgrund bland högskolenybörjare läsåret 2017/18 (%)	Andel högskolenybörjare med högutbildade föräldrar läsåret 2017/18 (%)
39 407	60/40	24 921	58/42	5 082	61/39	23,2	49,5
34 831	56/44	26 491	55/45	6 171	57/43	19,9	53,0
39 334	67/33	25 890	66/34	5 576	71/29	28,7	41,9
44 758	63/37	27 088	64/36	6 258	68/32	33,7	44,5
27 216	63/37	16 427	61/39	3 987	65/35	17,0	40,3
22 931	56/44	17 949	54/46	3 816	58/42	20,9	44,9
9 303	74/26	6 264	72/28	2 248	79/21	53,7	42,5
16 343	34/66	13 056	34/66	2 598	36/64	32,7	58,9
10 382	32/68	9 182	32/68	1 903	32/68	19,2	55,9
11 975	51/49	7 508	49/51	1 493	56/44	13,1	38,5
1 886	45/55	1 649	46/54	600	42/58	16,7	71,0
5 194	68/32	3 822	69/31	787	72/28	10,8	49,1
12 522	63/37	8 401	63/37	1 792	70/30	16,0	30,0
27 720	64/36	13 694	62/38	2 828	67/33	19,8	30,2
12 764	62/38	9 341	61/39	1 990	66/34	24,6	37,0
13 096	66/34	6 990	66/34	1 363	69/31	17,9	28,1
17 284	68/32	11 870	68/32	2 739	72/28	38,0	31,4
4 474	35/65	2 738	36/64	658	46/54	25,8	34,7
790	35/65	674	33/67	177	33/67	7,3	44,5
1 097	46/54	782	45/55	146	58/42	20,0	35,8
8 654	77/23	5 443	74/26	1 434	77/23	26,8	27,7
11 925	63/37	5 830	65/35	1 060	72/28	27,6	26,0
10 664	64/36	5 972	67/33	1 162	70/30	20,4	25,4
9 095	63/37	5 416	60/40	1 074	66/34	17,8	26,9
11 426	71/29	5 485	72/28	1 122	78/22	26,6	26,6
6 103	54/46	3 422	55/45	797	62/38	19,2	24,8
11 050	69/31	5 188	67/33	858	75/25	22,7	22,1
13 312	65/35	7 525	65/35	1 680	72/28	34,7	27,4
10 927	64/36	7 697	60/40	1 769	66/34	23,1	30,8
9 380	68/32	6 573	69/31	1 127	75/25	40,1	30,9
128	67/33	123	67/33	41	78/22	-	47,4
848	73/27	688	74/26	165	79/21	15,4	56,3
265	61/39	224	59/41	28	68/32	33,3	-
1 023	52/48	628	43/47	200	47/53	13,5	70,6
668	70/30	428	69/31	152	65/35	30,4	59,1
342	56/44	139	54/46	25	68/32	12,2	35,9
488	71/29	267	70/30	50	78/22	36,0	26,2
63	78/22	25	80/20	10	60/40	-	-
1 484	86/14	1 076	86/14	295	88/12	33,1	27,2
40	80/20	-	-	17	88/12	-	-
19	21/79	16	13/87	2	0/100	-	-
190	48/52	91	45/55	15	27/73	-	50,0
149	44/56	59	39/61	2	0/100	50,0	-
1 049	82/18	810	83/17	227	81/19	49,4	24,4
5	60/40	-	-	1	100/0	-	-
983	88/12	701	89/11	298	88/12	16,1	29,3
134	76/24	65	58/42	14	64/36	35,7	66,7
70	83/17	-	-	19	84/16	-	-
405 539	61/39	298 668	60/40	65 607	64/36	24,9	38,7